

Aan
De voorzitter van het bestuurscollege van het openbaar lichaam Bonaire

Adres kantoor Sint Maarten
Frontstreet 26
Tinent Building
Philipsburg, Sint Maarten
Telefoon +5999 4619081
Telefax +5999 4619088

Adres kantoor Sint Maarten
Frontstreet 26
Tinent Building
Philipsburg, Sint Maarten
Telefoon +1721 5430331
Telefax +1721 5430379

Contactpersoon
Lisette de Wind

Telefoonnummer
+5999 4619081
E-mail

Adres kantoor Aruba
L.G. Smith Boulevard 68
La Piccola Marina
Oranjestad, Aruba
Telefoon (+297) 5832800
Telefax (+297) 5822224

Datum
16 augustus 2017
Ons kenmerk
Cft 201700174
Pagina
1/3

info@cft.cw
Uw kenmerk

E-mail info@cft.cw
Internet www.cft.cw

Bijlagen

Onderwerp
Reactie op de tweede uitvoeringsrapportage 2017 openbaar lichaam Bonaire

Geachte heer Rijna,

Op 2 aug jl. heeft het Cft van uw bestuurscollege de tweede uitvoeringsrapportage (UR) ontvangen over het begrotingsjaar 2017, vergezeld van de derde begrotingswijziging (BW) 2017. Het advies op de derde BW 2017 ontvangt u in een afzonderlijke brief. Hierbij ontvangt u de reactie van het Cft op de ingediende tweede UR.

Het Cft constateert dat pas na verzoek een toelichting bij de gepresenteerde cijfers is gestuurd. Het Cft adviseert u dit tijdig bij volgende rapportages bij te voegen. Daarnaast is in de UR verwezen naar een concept implementatieplan ten aanzien van de verbetering van het financieel beheer. Dit stuk is inmiddels nagestuurd door het openbaar lichaam Bonaire.

Begrotingsuitvoering

Het overzicht van baten en lasten tot en met het tweede kwartaal laat USD 29.797.204 aan baten zien en USD 24.293.428 aan lasten en daarmee een positief saldo van USD 5.503.776. De begrotingsuitvoering verloopt volgens plan, waarbij er eind dit jaar volgens het openbaar lichaam nog steeds een nihil saldo wordt verwacht. De derde begrotingswijziging (BW) is budgetneutraal waardoor het begrotingstotaal van USD 56.692.122 ongewijzigd blijft. In een separate adviesbrief aangaande de BW gaat het Cft in op de interne verschuivingen aan de lasten kant. Het Cft heeft positief geadviseerd op de derde BW 2017.

Kenmerk
Cft 201700174
Blad
2/3

Personeel

Het verstrekte overzicht van personeel toont aan dat het aantal FTE's in dienst van het openbaar lichaam per ultimo juni 2017 met 328 binnen de goedgekeurde begroting 2017 (340) is gebleven. De totale personeelslasten bedroegen tot en met het tweede kwartaal USD 8.495.720. Voor het gehele jaar 2017 is USD 19.449.472 begroot. Als zodanig zijn het aantal FTE's in dienst van het OLB en de bijbehorende lasten binnen de goedgekeurde begroting 2017 gebleven. Het aantal vacatures dat in het tweede kwartaal 2017 is ingevuld, is vier FTE's.

Op 20 juni heeft uw college met het Cft afgesproken dat een achttal, voor de verbetering van het financieel beheer, cruciale functies uiterlijk eind december 2017 vervuld zullen zijn. Het Cft heeft vernomen dat in verband hiermee een overeenkomst is gesloten met een headhuntingsbureau. Het Cft verneemt in de volgende rapportage graag de ontwikkelingen op dit gebied.

Liquiditeit

Conform het Geïntegreerd Middelenbeheer (GMB) ultimo juni 2017 bedraagt de liquiditeitspositie van Bonaire circa USD 14.166.664. Hiervan is USD 6.907.986 geormerkt voor bijzondere uitkeringen waardoor een saldo van USD 7.258.678 aan vrij besteedbare middelen resteert. Een beperkte daling ten opzichte van het vorige kwartaal (ultimo maart 2017 was dit USD 7.479.239). Het Cft adviseert het openbaar lichaam om prudent beleid te blijven voeren.

Financieel beheer

Op basis van de door het OLB ontvangen eindrapportages in het kader van het Verbetertraject Financieel beheer van het openbaar lichaam Bonaire, is een concept uitvoeringsplan opgesteld. Dit uitvoeringsplan maakt deel uit van het Plan van Aanpak. Alhoewel het nog een conceptversie betreft, geeft deze versie reeds een beeld van hoe het plan er uiteindelijk komt uit te zien.

Het Cft ziet dit uitvoeringsplan als een instrument voor de implementatie en de monitoring van de diverse in te zetten acties. Graag zou het Cft nog zien dat er in de definitieve versie bij de diverse acties aandacht wordt besteed aan een concreet en haalbaar tijdspad, opdat ook op dat punt de voortgang gemonitord kan worden. Het uitvoeringsplan zal in de diverse overleggen tussen het Cft en OLB nader inhoudelijk besproken worden. Daarnaast verzoekt het Cft in toekomstige rapportage de actuele stand van zaken ten aanzien van de implementatie op te nemen.

In de verwachting u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
De voorzitter van het College financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba

Prof. dr. R.H.J.M. Gradus

College financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba

Aan

De voorzitter van het bestuurscollege van het openbaar lichaam Bonaire

Adres kantoor Curaçao
L.G. Smith Boulevard 68
Oranjestad, Curaçao
Telefoon +5999 4619081
Teletax +5999 4619088

Adres kantoor Sint Maarten
Frontstreet 26
Convent Building
Philipsburg, Sint Maarten
Telefoon +1721 5130331
Teletax +1721 5430379

Contactpersoon
Lisette de Wind

Telefoonnummer
+5999 4619081
E-mail

Datum
16 augustus 2017
Ons kenmerk
Cft 201700175
Pagina
1/2

info@cft.cw
Uw kenmerk

Bijlagen

Adres kantoor Aruba
L.G. Smith Boulevard 68
La Piccola Marina
Oranjestad, Aruba

Telefoon (+297) 5832800
Telefax (+297) 5822224

E-mail info@cft.cw
Internet www.cft.cw

Onderwerp

Advies bij de derde begrotingswijziging 2017 openbaar lichaam Bonaire

Geachte heer Rijna,

Op 2 augustus jl. heeft het College financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba (Cft) van uw bestuurscollege de tweede uitvoeringsrapportage (UR) inclusief een derde begrotingswijziging (BW) over het begrotingsjaar 2017 ontvangen. Hierbij ontvangt u het advies van het Cft op de ingediende begrotingswijziging. De reactie op de uitvoeringsrapportage ontvangt u in een afzonderlijke brief.

Advies

Het Cft adviseert positief op de door u voorgestelde wijzigingen in de begroting 2017. Uit de BW volgt dat het totaal aan baten en lasten per saldo ongewijzigd blijft. U stelt per saldo een totaal van USD 576.984 aan wijzigingen voor.

Het Cft wil u op attenderen dat acties gericht moeten zijn op het zo snel mogelijk invullen van de vacatures voor de sleutelposities. Het uitblijven van de invulling van deze functies staat een verbetering van het financieel beheer in de weg en ook een adequate invulling van de dienstverlening aan de burgers van Bonaire.

Toelichting

De wijzigingen voorgesteld in de derde BW hebben betrekking op de lasten. De personeelslasten worden verlaagd met USD 364.984 vanwege het niet invullen van grote vacatures in het tweede kwartaal. Het betreft een incidentele vrijval. Daarnaast is de post onvoorzien verlaagd met USD 212.000. Hiervan is USD 190.300 bestemd voor nieuwe overeenkomsten van opdrachten en het resterend bedrag, USD 386.684, wordt toegevoegd aan de post *Reserveringen*. Er is sprake van een budget neutrale begrotingswijziging.

Kenmerk
Cft 201700175
Blad
2/2

De door u verstrekte schriftelijke toelichting op de derde BW 2017 zorgt voor een duidelijke koppeling tussen de begrotingsuitvoering en de voorgestelde begrotingswijziging.

In de verwachting u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
De voorzitter van het College financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba

Prof. dr. R.H.J.M. Gradus

VERSLAG OVER DE PERIODE APRIL – JUNI 2017

Functie 002: Bureau Eilandsecretaris

Het eilandsecretariaat heeft in het tweede kwartaal van 2017 weer diverse werkzaamheden uitgevoerd ten aanzien van haar verantwoordelijkheden. Hieronder worden deze per gebied weergegeven. Het bureau heeft deze activiteiten en taken uitgevoerd met een eilandsecretaris, een adjunct eilandsecretaris, twee administratieve medewerkers en een part time externe adviseur die de eilandsecretaris heeft ondersteund. Een structurele versterking van het bureau is in 2017 opnieuw een belangrijk aandachtspunt.

Bestuursondersteuning, informatievoorziening en advisering gezaghebber en het bestuurscollege

Het bureau eilandsecretaris heeft in ook het tweede kwartaal van 2017 veel werk verricht om het bestuurscollege te ondersteunen. Het betreft voorbereidingen van de BC-vergaderingen en het bewaken van de uitvoering van bestuursbesluiten.

Verder is ondersteuning verleend bij het opstellen van diverse correspondentie, is divers administratief werk verricht, is de ambitienota afgerond die ingezet wordt bij de vorming van een nieuwe coalitie in Nederland en is een voorstel in ontwikkeling voor het opzetten van een project- en programmabureau. Ter voorbereiding op het bestuurlijk overleg met de SG van EZ is, samen met de adviseur van de rijksvertegenwoordiger geïnventariseerd wat de stand van zaken is m.b.t. de diverse afspraken uit het Meerjaren plan Bonaire.

In maart hebben de Tweede Kamerverkiezingen plaatsgevonden. Bureau Eilandsecretaris is vertegenwoordigd in het Hoofdstembureau.

Er lopen nog diverse consultaties m.b.t. wetgeving. Dit wordt door bureau eilandsecretariaat gecoördineerd, evenals de WOB-verzoeken.

Verder is gewerkt aan de ondersteuning van het bestuurscollege naar aanleiding van de perikelen rondom de pensioenkortingen.

Ondersteuning m.b.t. Eilandsraadverzoeken

Correspondentie en vragen vanuit de eilandsraad worden via bureau eilandsecretaris naar desbetreffende bestuurder en/of ambtelijke functionaris gestuurd en gemonitord. Ook worden verzoeken voor ambtelijke ondersteuning aan de eilandsraad doorgestuurd naar relevante directies en in verband hiermee worden noodzakelijke overleggen en vergaderingen bijgewoond.

Leiding aan het directieteam van het OLB: de algemene bedrijfsvoering, planning en strategie van de ambtelijke organisatie

Wekelijks vindt overleg plaats met directeur S&Z en T&H, evenals met afdelingshoofden van B&O. Vooralsnog wordt invulling gegeven aan het waarnemen van de directeurs B&O en R&O. Er lopen in verband hiermee nog een aantal wervingstrajecten, o.a. voor de directeur R&O en directeur B&O.

Klachten Ombudsman en interne klachten

De werkzaamheden m.b.t. de klachten bij de ombudsman nemen veel tijd. Alle correspondentie en acties die naar aanleiding van deze klachten nodig zijn worden door het eilandsecretariaat gecoördineerd, aangestuurd, nagekeken en gecorrigeerd en bewaakt. Naast de klachten die via de ombudsman binnenkomen geeft OLB ook veel aandacht aan de interne klachtenregelingen.

Coördineren, structureren en aansturen van beleidsontwikkeling, (directieoverstijgende) projecten en bijzondere (tijdelijke) opdrachten

Van een aantal projecten die langdurig, complex en directieoverstijgend van aard zijn, is de aansturing opgepakt vanuit Bureau Eilandsecretaris.

Vanuit het straatnamen en huisnummertraject zijn de eerste voorstellen nu voorgelegd en goedgekeurd door het BC. Het gaat in eerste instantie om de wijken Belnem en Tera Corra.

Ten aanzien van de wegenverkeersverordening is thans een implementatieplan opgesteld en is een werkgroep bezig om het een en ander in te vullen. De coördinatie en aanjaging vindt tijdelijk plaats vanuit bureau eilandsecretaris.

Het onderwerp vestigingsvergunningen is weer onder de aandacht, net als het reclamebeleid waarbij het beleid onder de loep is gelegd.

Verder is weer veel energie gaan zitten in het coördineren van het traject "hondenwelzijn". Dit ligt primair bij de directie R&O maar is tijdelijk vanuit het eilandsecretariaat opgepakt gelet op de urgente problemen. De notitie "Hondenwelzijn" is nagenoeg gereed en diverse concrete acties vinden plaats. De samenwerking die is ontstaan tussen de verschillende instellingen begint zijn vruchten af te werpen.

De verdere coördinatie m.b.t. 9de, 10de en 11de EDF gaan onverminderd door. Na de goedkeuring vanuit Brussel voor het algenpark project vinden de voorbereidingen vanuit de universiteit Wageningen in Wageningen plaats. In de tweede helft van 2017 worden de eerste concrete activiteiten op Bonaire verwacht..

Functie 130: Rampenbestrijding

Eind mei heeft een intensieve training plaatsgevonden m.b.t. vluchtelingenopvang. Dit vond plaats door een expert vanuit de UNCR. Alle afdelingen, ESF-groepen en organisaties die te maken kunnen hebben met de effecten van een eventuele vluchtelingenstroom waren vertegenwoordigd.

Eind augustus vinden weer een aantal trainingen plaats door door Cuijpers Consultancy. Tevens inden dan voorbereidingen plaats voor de oefening eind oktober.

Directie Toezicht & Handhaving:

Inleiding

Aan het eind van het tweede kwartaal is er wederom een positieve ontwikkeling te zien bij de directie toezicht en handhaving. Dit is mogelijk gemaakt door het investeren in de mensen, zodat zij op een professionele manier, kwalitatief goed werk kunnen leveren.

Mede hierdoor is de output ook aanzienlijk aan het groeien en zal dit met de constante ondersteuning en motivatie van het management team, goede vruchten blijven afwerpen.

Professionalisering medewerkers

Professionalisering van de medewerkers van de directie toezicht en handhaving blijft één van de prioriteiten in het jaar 2017. In het afgelopen jaar was het accent van de directie Toezicht en Handhaving het meest gericht op de volgende twee aspecten, namelijk:

1. Kennis en vaardigheden vergroten. (Verschillende trainingen en leermomenten);
2. Automatisering van de inspecties en rapportages (Digitale Checklist).

In het kader van het vergroten van kennis en vaardigheden, zijn de volgende trajecten belopen, te weten:

Ad.1. Kennis en vaardigheden vergroten:

- De cursus Nederlands opmaat (verbeteren van Nederlands in woord en schrift) is ondertussen achter de rug en de medewerkers die het met succes hebben afgerond (7), hebben hun certificaten ontvangen.
- De afgelopen periode is aandacht besteed aan het intern verzorgen van trainingen en cursussen op het gebied van wet- en regelgeving. In het kader hiervan is het trainingsprogramma van het kernteam weer opgepakt en is de wet maritiem beheer BES en het IAB BES behandeld. (kennis van wetgeving en inspectievaardigheden).
- Van de korte training “Bestuurlijke Handhaving” van vorig jaar, is men in de praktijk begonnen met het toepassen hiervan door het opstellen van voornemens last onder dwangsom (LOD) en definitief last onder dwangsom LOD).
- De opleiding voor buitengewoon agent van politie (Bavpol) is inmiddels ook afgerond, helaas zijn de resultaten dit keer teleurstellend. De medewerkers die het niet gehaald hebben, zullen in de gelegenheid worden gesteld om een herexamen af te leggen, om alsnog hun Bavpol status te kunnen ontvangen. In totaal zijn er nu 9 medewerkers die de opleiding met goed gevolg hebben afgerond. Het ligt nog steeds in de planning om de Bavpol team te laten uitgroeien tot tussen de 12-16 Bavpollers. Officiële beëdiging dient nog plaats te vinden.
- Voor wat betreft het laten participeren van de medewerkers aan trainingen en workshops, hebben drie keurmeesters elektriciteit installaties een training gevolgd samen met andere collega's van de BES-eilanden op St. Eustatius. Deze training was gericht op nutsmeetinstrumenten. Op Aruba hebben zij een training gevolgd over keuringen van zonnepanelen installaties. De training over nutsmeetinstrumenten werd uitgevoerd en gefinancierd door het ministerie van Economische Zaken.

Ad.2. Automatisering van de inspecties en rapportages:

Sinds 2014 is de directie begonnen met het gebruik van een digitale checklist tijdens de inspecties. Door het stil komen te liggen van dit traject, zijn nog niet alle medewerkers van de directie getraind in het gebruik hiervan. Naast de 8 inspecteurs die getraind zijn, wordt gewerkt aan het verder trainen van de andere medewerkers. Naast het trainen van de andere medewerkers, zal er ook aandacht worden besteed aan het ontwikkelen en verbeteren van het datasysteem “Oproepbrieven Bureau Rijbewijs”, ten behoeve van de baliemedewerker(s).

Verbeteren dienstverlening publiek

Verbetering van de dienstverlening aan het publiek wordt gekenmerkt door het twee wekelijks verzorgen van informatie programma's via de media. In samenwerking met de afdeling communicatie, is er een zgn. "communicatie en informatie kalender" opgesteld samen met de medewerkers over interessante en belangrijke onderwerpen voor het publiek. Hierdoor wordt "preventieve handhaving" bevorderd.

Alle afdelingshoofden en inspecteurs participeren hieraan en het resultaat is zeer bevredigend, gezien de reacties die wij van het publiek ontvangen.

Folders met informatie over afschaffing van b.v. de gezondheidskaart (blauwe kaart) is in samenwerking met afdeling publieke gezondheidszorg en communicatie opgesteld.

Ook informatie aan bedrijven over wederom oppakken van de importkeuring heeft de nodige aandacht gekregen. Er zijn informatie bijeenkomsten opgesteld, waarbij bedrijven en andere belanghebbenden informatie hebben ontvangen hierover.

Klachtenafhandeling geschiedt via het doen van intake en het registreren van binnengekomen verzoeken en klachten. Deze worden verder in een klachtenregistratiesysteem verwerkt en worden doorgeleid naar de desbetreffende afdelingen. Tot slot wordt de personele administratie met behulp van een moderne techniek onderhouden.

Versterking van beleid en projectmatig werken

Om het beleid te versterken, is gekozen om het beleid te gaan richten op de wensen en behoeften van de burgers. Om dit enigszins in kaart te brengen, zijn een paar vragen gesteld ter beantwoording:

1. Waar heeft de burger de meeste behoefte aan, waarop toezicht gehouden moet worden?
2. Waar heeft de burger de meeste behoefte aan waar er gehandhaafd dient te worden?
3. Wat zijn de voornaamste "klachten" van de burgers?

Bij de beantwoording van deze vragen is ook gericht handhavingsplannen opgesteld, waarbij het beleid is, "hard waar het moet, en zacht waar het kan". Er is een aanvang gemaakt met het verder uitwerken van een meerjaren handhavingsprogramma en een jaarwerkplan. Deze plannen worden op een projectmatig manier uitgevoerd. Op deze manier wordt er invulling gegeven aan het verder ontwikkelen van een handhavingsinstrumentarium ten behoeve van de toezicht en handhavingstaken.

In het afgelopen kwartaal zijn er concrete projecten opgestart, nl. Project intensivering controles op houdbaarheid datum en etikettering, Project herintroductie importkeuring en Project afschaffing gezondheidskaarten en geven van voorlichting cq. training op het gebied van voedselveiligheid.

Alle projecten zijn specifiek gericht op de volksgezondheid, wat een van de "zorggebieden" is in de samenleving. De bedoeling (beleid) is om dit structureel te gaan uitvoeren, zodat er meer "toezicht" wordt gehouden op aspecten die de volksgezondheid aangaan. Naast aspecten van volksgezondheid, krijgt ook orde en veiligheid in de buitenruimte aandacht. Hiervoor wordt het beleid van de gezaghebber betreffende orde en veiligheid ondersteund, door het geven van juridische en handhavingsbeleidsadviezen. Ook andere afdelingen en directies worden in overleggroepen ondersteund met beleid en advies.

Reguliere samenwerking en overleg

Eigenlijk is er met alle directies samenwerking en overleg. Met de ene meer dan de andere. Zo vindt het meeste overleg plaats met de directie Ruimte & Ontwikkeling op het gebied van vergunning verlening en directie Bedrijfsvoering & Ondersteuning op het gebied van personeelsaangelegenheden. Regelmatig komen er verzoeken binnen voor het handhaven van situaties, waarbij er sprake is van "overtredingen". Dit heeft vooral te maken met bedrijven die zonder een vergunning opereren. Ook milieu overtredingen worden regelmatig bij de directie Toezicht & Handhaving gemeld door de directie R&O.

Naast regelmatig overleg met de directies, vindt er ook overleg met ketenpartners zoals KPCN, Selibon, Stinapa, Arbeidsinspectie en de liaisons van de ministeries I&M en V&J.

Onlangs is deze samenwerking in de vorm van een convenant bekrachtigd op het gebied van "mensenhandel/mensensmokkel". Verder vindt participatie plaats in diverse werkgroepen zoals de werkgroep "Veiligheid op het platteland" in verband met geitendiefstal, werkgroep "Wegenverkeersverordening", werkgroep "Vuurwerk en gevaarlijke stoffen, waaronder asbest", om maar enkele te noemen.

Functie 725: Afdeling Samenleving & Zorg (Warenkeuring & Openbare Hygiëne)

Ten behoeve van het verkrijgen van een drank & horecaverunning, zijn er 16 verzoeken binnengekomen voor advisering, waarbij er 29 pre-operationele keuringen zijn uitgevoerd. Naast de pre-operationele keuringen zijn er 54 routine controles uitgevoerd conform de controle schema. Van deze controles moesten er 8 wederom worden gecontroleerd omdat zij nog niet voldeden aan de voorwaarden voor een vergunning en van de bestaande bedrijven vonden er 19 spotcheck/re-check plaats, om te controleren of er voldaan is aan de gestelde eisen, voorwaarden en eventuele aanwijzingen van de inspecteurs.

Momenteel is er een daling te zien in het aantal overtredingen voor wat betreft de drank & horecaverunningen. Dit is mede dankzij de voorlichting en begeleiding die de bedrijven ontvangen van onze inspecteurs. Ook de "niet aangekondigde" controles of "handhavingsacties", vormen onderdeel van de werkzaamheden, vooral bij de supermarkten. Dit is vooral in verband met klachten van de burgers over overschreden houdbaarheidsdatum. Dit alles valt onder de noemer "warenwet".

Controle bij de haven op barkjes die binnenkomen wordt geïntensiveerd, omdat er regelmatig overtredingen worden geconstateerd tijdens de controles. Het "illegaal" binnenbrengen van goederen blijft een punt van aandacht, maar het zich ook niet houden aan de regels die bij de haven gelden, blijft constante toezicht vragen. De controles zijn dan ook bijna vier (4) zoveel gestegen als gewoonlijk het geval is, van 6 naar 22 controles.

Vergeleken met het afgelopen eerste kwartaal, zijn de slachtingen bij het slachthuis iets gestegen (van 202 naar 443 slachtingen). Dit heeft vooral te maken met de feestdagen in de maanden april en mei (Dia di Rincon en eerste Heilig Communie).

Doordat er per 1 juli de gezondheidskaarten worden afgeschaft, levert deze ruimte op om andere werkzaamheden op te pakken, waar vroeger geen of weinig tijd voor beschikbaar was. Een voorbeeld is de uitbreiding van "ship sanitation". Doordat deze certificering is uitgevallen op Curaçao, krijgt het OLB meer verzoeken voor certificering. Dit wordt thans opgepakt en zorgt voor extra inkomsten voor de overheid.

Reguliere operationele taken zijn vooral het afnemen van watermonsters in het kader van de wet kwaliteit drinkwater en het roeren van grafkelders.

Functie 140: Afdeling Handhavingsprojecten & Taskforces

De afdeling handhavingsprojecten en taskforces houdt zich voornamelijk bezig met handhaving in de buitenruimte. De handhaving en controle werkzaamheden zijn gericht op de prioriteiten die zijn opgesteld in het directieplan. Dit zijn werkzaamheden vooral gericht op de vragen vanuit de samenleving. Er wordt ook rekening gehouden met de prioriteiten van het bestuurscollege en de portefeuillehouder(s).

Prioriteit wordt gegeven aan drie (3) domeinen, te weten:

- Domein Economie: (70 controles)
  - toezicht & handhaving langs de kust in verband met beroving van toeristen;
  - controle en toezicht rondom het havengebied tijdens bezoek cruiseschepen;
- Domein (openbare) orde & veiligheid: (188)
  - veiligheid en controle in de kunuku's vanwege de problematiek van geitendiefstal. Dit wordt in samenwerking met het KPCN uitgevoerd en op verzoek van het Openbaar Ministerie.
  - controle in de wijken in verband met verschillende soorten overlast;
  - overlast van loslopende honden op het strand;
- Domein Leefomgeving en milieu: (126)
  - Toezicht & handhaving van milieu overtredingen, zoals illegale rapen van stenen en mineralen/afgravingen van diabaas;
  - controle bij illegale stortplaatsen;
  - controle van containers geplaatst op de openbare weg
  - controle plaatsen van objecten in het openbaar zonder vergunning (precario).
  - Controle bij garagebedrijven in het kader van het IAB;
  - Uitvoering geven aan nieuw reclame beleid (in de maak)

Functie 211: Bureau rijbewijzen

Het Bureau rijbewijzen is belast met het afnemen van de theorie en praktijk rijexamens voor alle categorieën. In totaal zijn er het afgelopen kwartaal 445 rijexamens afgenomen, waarbij 309 personen geslaagd zijn en 136 afgewezen. Het bureau is continue bezig met het moderniseren en automatiseren van de examens en is er participatie in de werkgroep belast met de nieuwe wegenverkeersverordening.

Voor de komende periode zijn de volgende doelen en activiteiten geformuleerd:

Doelen	Activiteiten
- Voorbereidingen treffen voor de implementatie van de WVVb.	- Theorie examens aanpassen - Praktijk examens aanpassen - Afstemmen met rijinstructeurs
- Aanpassing van het Uitvoeringsbesluit onderzoek rijvaardigheid aan de tijd.	- Met wetwijzigingsvoorstellen komen.

Functie 222: Afdeling Haven & Loodswezen

In het tweede kwartaal zijn in totaal 604 schepen belooft. Dit getal zal gaandeweg afnemen, omdat het te maken heeft met het einde van het cruise seizoen. Vergeleken met het eerste kwartaal (614 schepen), zijn er 10 schepen minder belooft.

In het tweede kwartaal is hard gewerkt aan het updaten van het havenreglement, wat erg verouderd is. Hierdoor krijgt de havenmeester de bevoegdheden om zijn taak als havenmeester optimaal te kunnen uitvoeren. Een concept havenreglement is opgesteld, met de nodige eilandbesluiten, wat te zijner tijd voorgelegd zal worden aan de Eilandsraad voor goedkeuring en bekrachtiging.

Aanpassing van de tarieven voor de diensten die het havenkantoor verleend heeft geresulteerd in een concept aanpassingsvoorstel van de Legeswet. Zodra dit door het bestuurscollege geaccordeerd is, zal dit worden ingevoerd. Alle activiteiten worden door middel van nauwe samenwerking met stakeholders en belanghebbenden gecommuniceerd.

Het blijft een grote uitdaging om loodsen te kunnen vinden voor opvulling van de vacatures van loodsen. Dit resulteert nog steeds in het moeten inhuren van loodsen, wat een enorm kostenplaatje met zich meebrengt. Samen met de Nederlandse Loodsen Corporatie, wordt ook gezocht naar duurzame oplossingen voor dit probleem, echter is het nog niet zover gekomen.

Met de ondersteuning van Port of Amsterdam International, is een aanvang gemaakt met de verdere voorbereiding voor de reorganisatie van de havendienst, waarbij er speciale aandacht besteed zal worden aan de professionalisering van de medewerkers. Hiervoor is een rapport opgesteld, waarbij wordt aangegeven, wat de belangrijkste aspecten moeten zijn voor reorganisatie van de haven.

Het goede nieuws dat te melden is, is dat de nieuwe huisvesting voor het havenkantoor klaar is en binnenkort de verhuizing plaats kan vinden.

Functie 300: Afdeling Ruimte & Ontwikkeling

De afdeling ruimte en ontwikkeling is belast met de controles op alle economische vergunningen, bouw en milieuvergunningen. Op te merken valt dat deze controles dagelijks worden uitgevoerd en de laatste tijd wordt er veel overtredingen geconstateerd. Door het ontbreken van de cijfers in het eerste kwartaal van de maand maart, waren er alleen 26 overtredingen geregistreerd. In het tweede kwartaal is er een aanzienlijke stijging te zien in de overtredingen en vooral op het gebied van het milieu (38).

Door deze "signalen" is besloten om de controles te intensiveren met de inzet van inspecteurs van de afdeling projecten en taskforces. Versterking is nodig omdat er maar twee milieu inspecteurs beschikbaar zijn in de directie, wat veel te weinig is voor de taken op dit domein. De verwachting is dan ook dat in het derde en vierde kwartaal, deze overtredingen een daling zullen laten zien, omdat de controles strenger zullen worden uitgevoerd.

De andere overtredingen zijn terug te vinden in het domein "economie" en wel drank- & horeca en vestigingsvergunningen. Er zal meer aandacht besteedt worden aan het geven van additionele voorlichting aan bedrijven, zodat zij beter kunnen voldoen aan de vergunning voorwaarden.

Controles bij bouwwerken (235), inspecties van bouwconstructies (453), keuringen van elektriciteitsinstallaties (130) en het iken van apparaten (bij 13 bedrijven zijn er 36

ijkwerkzaamheden verricht), vindt wekelijks plaats. In totaal zijn er 144 vergunningen binnengekomen dat gecontroleerd is in het afgelopen kwartaal.

Meer aandacht zal besteed worden in het jaar 2017 om inkomsten te genereren voor het OLB. Gedacht moet worden aan het testen van watermeters voor het WEB, keuren van zonnepanelen en het ijkten van specifieke weegschalen (bv grote weegbruggen).

Directie Samenleving en Zorg (S&Z)

Functie 003: Afdeling Burgerzaken

Naast haar reguliere taken, namelijk het leveren van diensten op het gebied van burgerlijke stand en migraties, het verstrekken van waarde documenten en het innen van leges, zijn bij de afdeling Burgerzaken een aantal projecten en bijzondere trajecten in uitvoering.

Digitaliseren akten

De afdeling Burgerzaken heeft in mei en juni van 2017 haar akten digitaal gescand. Alle akten en gezinskaarten zijn door medewerkers van KARMAC gescand. De scans worden nu geïndexeerd.

Straatnamen project

De activiteiten van dit project zijn in het afgelopen kwartaal gestagneerd. De stuurgroep zal na de grote vakantieperiode bijeenkomen om duidelijke afspraken te maken over de verdere voortgang van het project.

Voorlichtingscampagne voorkomen identiteitsfraude

De Afdeling Burgerzaken is in overleg met de afdeling Communicatie om met de beschikbare middelen voorlichtingsmateriaal te laten vervaardigen.

Terugmelden PIVA-V door rijksdiensten

Dit project is in afwachting van een overeenstemming en concrete afspraken tussen het OLB en de RCN diensthoofden over de terugmeld procedure.

Dubbele akten

Alle Latere Vermeldingen zijn aan de akten toegevoegd, in afwachting van de verdere stappen om de akten naar Curaçao te kunnen overbrengen.

Handboek rijbewijzen

De samenwerking tussen de afdeling Burgerzaken en de afdeling Bureau Rijbewijzen om een Handboek Rijbewijzen op te stellen, verloopt voortvarend en naar verwachting zal het eerste concept voor het eind van het jaar gereed zijn.

Twee afgevaardigden van afdeling Burgerzaken hebben deelgenomen aan het NVVB congres te Noordwijkerhout, Nederland. Tevens hebben zij gebruik gemaakt van de mogelijkheid om een aantal werkbezoeken te verrichten, onder andere aan Karmac, LAMSON-Q, Multipost en gemeente Den Haag. Daarnaast is de Kwaliteitskring Caribisch Nederland bijgewoond alwaar is stil gestaan bij de kwaliteit van de PIVA, de aansluitingen van PIVA-V afnemers en rijksdiensten, de juridische impactanalyse invoering BSN in CN, opleidingen en digitalisering van akten.

In het Gebruikersoverleg PIVA-V dat ook werd bijgewoond, is aandacht besteed aan de taken en processen en ontwikkelingen rondom PIVA-V, de juridische impactanalyse en de invoering van BSN in Caribisch Nederland en het traject rondom terugmelden op Bonaire.

Functie 002: Afdeling Beleid en Projecten

Het structureel personeelstekort bij de afdeling Beleid en Projecten is nog niet opgelost. De werving en selectie voor de vacature Beleidsadviseur B heeft geleid tot de keuze van een kandidaat die in september zal starten. Voor de voortgang van werkzaamheden, waaronder een aantal brede projecten zijn via OvO's en opdrachtbrieven werkzaamheden uitbesteed. Het betreft o.a. advisering met betrekking tot de thema's "huiselijk geweld en kindermishandeling" en "kindgerichte armoedebeleid". Het bestuursakkoord huiselijk geweld en kindermishandeling is getekend en voorbereidingen worden getroffen voor de werkconferentie in het najaar op Sint Maarten samen met het ministerie van VWS.

In het kader van de uitvoering van het Plan van aanpak verbetering Kinderrechten zijn diverse conceptplannen ingediend conform de 4 uitgezette opdrachten voor analyse van behoefte onder ketenpartners en het veld. Voortgangsrapportage Plan van Aanpak verbetering Kinderrechten is ook ingediend bij het ministerie van BZK conform de subsidievoorwaarden die zijn opgenomen in de beschikking. Taskforce Kinderrechten BES heeft vergaderd over de nieuwe conferentie die op Curaçao zal plaatsvinden in 2018. Visie en plannen zijn besproken.

Vorbereidende gesprekken zijn gevoerd voor het organiseren van een stakeholders bijeenkomst om het Integrale Jeugdbeleidsplan Bonaire bekend te maken en betrokkenen te verzoeken genoemd beleid te volgen.

Ter uitvoering van de "Werkagenda woningmarktbeleid 2014 – 2019" zijn besprekingen gevoerd voor het realiseren van de eilandverordeningen die voortvloeien uit de nieuwe wet huurmaatregelen woningmarkt CN, waarvoor als datum voor inwerkingtreding 1 juli 2017 gold. Aangezien de eilandverordeningen die in het verlengde van deze wet liggen nog niet gereed zijn, is ondersteuning gevraagd bij het ministerie van BZK met daarbij het verzoek om de datum van inwerkingtreding van de wet te verplaatsen naar najaar 2017.

Vorbereidende gesprekken zijn gevoerd voor het organiseren van werkconferentie schuldhulpverlening in het laatste kwartaal van 2017.

Vanuit het projectbureau Integrale Wijkaanpak is een traject gestart in het kader van (re)-activeren van de bewonersplatformen in de zes traditionele wijken van Bonaire. In de wijken Rincon, Tera Kòrá en Nòrt Saliña zijn bewonersavonden georganiseerd met bewoners die zich willen gaan inzetten voor de ontwikkeling van hun wijk. Het komend kwartaal zijn de drie andere wijken aan de beurt om op deze wijze de participatie van burgers bij het verbeteren van de leefbaarheid in hun eigen wijk te stimuleren.

Een ander belangrijk proces welke in gang is gezet is het verduurzamingproces van de integrale aanpak met specifieke aandacht voor de projecten: Integrale Wijkaanpak Bonaire (IWA IV); 60+/Miva; Jobprogramma's Algemeen; Buurtsport en SHARK. Dit in nauwe samenwerking met de verantwoordelijke afdelingen binnen de Directie Samenleving & Zorg, de verantwoordelijke Ministeries en andere belangrijke stakeholders uit het maatschappelijk middenveld.

Naast bovengenoemde initiatieven is in samenwerking met o.a. Stichting Professionele Kinderopvang Bonaire, Indebon, Stichting Avanti en de verantwoordelijke afdelingen binnen de Directie Samenleving & Zorg verder gewerkt aan een plan ter stimulering van een gezonde levensstijl. Hiertoe worden leiders die een eerste fase met goed gevolg hebben doorlopen, in alle wijken ingezet ter bevordering van buurtsport, spel en recreatieve activiteiten voor jong en oud. Alle buurthuizen en aanpalende sportfaciliteiten worden hierbij gebruikt.

Verder is er gewerkt aan de voorbereidingen voor de uitvoering van de volgende fase van het project Woningverbetering Particulieren met middelen die beschikbaar zijn gesteld door het Bommelberaad. Met de private sector worden er gesprekken gevoerd om in het kader van maatschappelijk ondernemerschap een bijdrage te leveren ter verlaging van de bouwkosten.

Vorbereidingen voor het onderzoek "Risicogroepen" onder de doelgroep met een lichamelijk of geestelijke beperking, mindervaliden en de LVB-doelgroep zijn afgerond, zodat het onderzoek in augustus kan aanvangen. Doel van het onderzoek is om inzicht te krijgen in de omvang van deze doelgroep en de aanwezige en noodzakelijke instrumenten om deze groep ook te kunnen laten participeren op de reguliere arbeidsmarkt.

Voor de Kinderboerderij in de nabijheid van de nieuwe wijk Nieuw Amsterdam zijn stappen ondernomen om deze locatie kindvriendelijker te maken door het aanleggen van o.a. speeltoestellen aan weerszijden van het gebouw. Deze locatie kan tevens gaan fungeren als ontmoetingsruimte voor de wijkbewoners en ondergaat hierbij een 'face-lift' als faciliteit voor naschoolse opvang.

Met betrekking tot het project "Digitale Achterstand in de Wijken" wordt gezamenlijk met het stakeholders gewerkt aan de voorbereidingen voor een congres aangaande digitalisering. Dit congres wordt na de zomervakantie gehouden.

Functie 400: Afdeling Educatie en Welzijn

Er is een nieuw schoolverzuim protocol opgesteld voor het primair onderwijs die voor het nieuwe schooljaar van kracht zal zijn. De verschillende leerplicht formulieren zijn aangepast voor de PO en VO scholen. Tussen april en juni 2017 zijn er ongeveer 80 overleggen bijgewoond samen met de ketenpartners. Er is extra ingezet op de benadering van ouders die hun 4-jarige kinderen nog niet hebben ingeschreven bij Schoolwijzer. De Inspectie van Onderwijs heeft bij haar bezoek aan Bonaire gesprekken gevoerd met de leerplichtambtenaren. Schooltransport vertoonde wederom een stijging. Er is een aanvang gemaakt met het beschrijven van werkprocessen met ondersteuning van de afdeling ICT. Ook is er een "samenwerkingsteam Schooltransport" gevormd met participatie van drie vertegenwoordigers van de aanbieders van schooltransport met het doel het optimaliseren van het systeem te optimaliseren. Op basis van een zorgcontract voerde Stichting Forma activiteiten uit op het terrein van alfabetisering, volwasseneneducatie en Sociale Kanstrajecten voor Jongeren.

De Bibliotheek heeft naast haar reguliere werkzaamheden op het gebied van boeken uitleen ook aandacht besteed aan leesbevorderende groepsactiviteiten voor diverse doelgroepen (peuters, jongeren, 60+, mindervaliden). Per maand werden wekelijks 2 á 3 activiteiten georganiseerd in of buiten de Bibliotheek, gericht op thema's die achtereenvolgens de aandacht kregen: "Luna di Kultura", de Internationale dag van de Verpleging, Museumdag, "Medio Ambiente" en de volksfeesten "San Juan" en "San Pedro". Hierbij is medewerking verleend door externe terzake kundigen, waaronder ook medewerkers van het OLB.

De buurtsportcoaches, die onder Indebon ressorteren, zijn in april in de wijken begonnen. Er is gestart gemaakt, met beweeg- en sportactiviteiten in de wijken Nort Salifía, Tera Kòrá, Rincon. Wederom zijn de Koningsspelen georganiseerd, alsook sportevenementen bij scholen, in de wijken en bij instellingen. Samen met de gedeputeerde belast met sportevenementen is de plenaire vergadering van CADE, Consude en Consecade in de Dominicaanse Republiek bijgewoond. De advertentie voor Sportbeheerders (2 fte) is uitgezet.

De onderafdeling SKAL heeft het contractmanagement aan de hand van diverse zorgcontracten. Op basis van zo'n contract is wederom de "día di Rincon" op grootse wijze gevierd.

Daarnaast is verder gewerkt aan de opgedragen taken ter voorbereiding van de deelname aan het Festival del Caribe te Cuba, dat dit jaar opgedragen is aan Bonaire (1^e week juli). De winnaars van Arte di Palabra hebben op Curaçao deelgenomen aan de Arte di Palabra ABC en hebben prijzen in de wacht weten te slepen, waaronder de 'overall winner'. De opening van de "San Juan" en "San Pedro" seizoen op het patio van SKAL en de vieringen van "San Juan" en "San Pedro" in de wijken Rincon, Nort'i Salifía, Antriol, Nikiboko en Tera Korá zijn goed bezocht. Het aantal bezoekers aan Museo Bonaire blijft een stijgende lijn vertonen. Niet alleen toeristen vinden steeds meer de weg, maar ook leerlingen van het basis- en voortgezet onderwijs komen in groepsverband of individueel naar het museum en/of naar SKAL voor een rondleiding of informatie.

Op het brede terrein van welzijn werd contractmanagement gevoerd op basis van zorgcontracten ten behoeve van ondersteuning aan NGO's en vrijwilligerswerk in het algemeen en specifiek voor diverse gebieden en aandachtsgroepen: buurthuiswerk inclusief beheer en onderhoud, jeugd- en jongerenvoorzieningen, centrum voor jeugd en gezin, seniorenvoorzieningen, participatie en integratie van mindervaliden, kinderopvang. Voor deze laatste groep werden in het kader van maatschappelijke ondersteuning (t.b.v. scholing en arbeidsparticipatie) individuele kindplaatssubsidies verstrekt.

Verder zijn de volgende projecten gefinancierd uit Bijzondere Uitkeringen (deels) bij de afdeling belegd: Versterking Kwaliteit Kinderopvang, Bredeschool Papa Cornes Veldcoördinator Kinderopvang, Zelfmanagement 60+ en Mindervaliden, Pedagogische Visie, Brede School/ beleid Integraal Kind Centrum, Buurtsportcoaches, woonbegeleiding jongeren (SHARK). In het kader van de verbetering van de kwaliteit van de kinderopvang, en de trajecten brede school/ Integraal Kind Centrum zijn de volgende acties genomen:

- Een beleidsadviseur Welzijn heeft deelgenomen aan een congres kinderopvang in Nederland, met als thema's kwaliteit, innovaties in de kinderopvang en het opzetten van Integraal Kindcentra. Ook zijn verschillende Kindcentra en de GG&GD Amsterdam bezocht voor een oriënterend gesprek over toezicht op de kwaliteit van de kinderopvang.
- Informatie avond voor kinderopvanghouders m.b.t. de voortgang van het kwaliteitsverbeteringstraject, kindplaatssubsidie en ondersteuning van het veld.
- Werving en selectie, in samenwerking met Centrum voor Jeugd en Gezin, voor een veldcoördinator die zorg gaat dragen voor informatieverstrekking, deskundigheidbevordering en coaching 'on the floor' ten behoeve van kinderopvanghouders.
- Inventarisatie en registratie van de huidige kinderopvangvoorzieningen op Bonaire
- Ontwikkeling van beleid Kwaliteitsverbetering Kinderopvang 2017-2022. Het eerste concept is inmiddels gereed.

- Voor de projecten die (deels) uit Bijzondere Uitkeringen gefinancierd worden, dient onderzocht te worden op welke wijze deze structureel ingebed kunnen worden in de reguliere voorzieningen van het OLB.

De nieuwsbrief betreffende de in december 2016 gehouden conferentie is door de Werkgroep Fysieke Toegankelijkheid Bonaire (WFTB) in het Papiamentu vertaald en aan de Rijksvertegenwoordiger en de Gezaghebber aangeboden. In mei is een mediatraining gehouden voor de stichtingen verbonden aan de WFTB. Op 30 juni is er een samenwerkingsconvenant getekend tussen 8 stichtingen, om te komen tot een MiVa-platform. De buurtsportcoaches zijn in april in de wijken begonnen. Contacten met de sleutelfiguren zijn gelegd om te komen tot een activiteitenpakket per wijk (Nòrt Saliña, Tera Kòrá, Rincon). Op aanwijzing van de gedeputeerde van Sociale Zaken is in het kader van armoedebelief een scan gedaan om zicht te krijgen op de sociaal-financiële situatie onder 63 plussers met alleen een AOV-pensioen, die alleenwonend zijn.

Functie 600 : Afdeling Maatschappelijke Ondersteuning en Arbeid

De eerste stappen zijn gezet in het realiseren van een één-loket dienstverlening, waarbij het ministerie van SZW en de afdeling MOA op de dinsdagochtend van 9.00 tot 11.00 gelijktijdig spreekuren houden in het gerenoveerde hulpbestuurskantoor te Rincon. Het traject van informatie behoefte analyse onder leiding van afdeling ICT is gepresenteerd aan de afdeling MOA. De afdeling dient in juli 2017 te reageren alvorens het stuk definitief wordt verklaard.

Na een lange intensieve werving voor de functie afdelingshoofd Maatschappelijke Ondersteuning en Arbeid, is een kandidaat voorgedragen, die in het najaar van start zal gaan.

Op het gebied van arbeid is een Twinning-traject Arbeidsbemiddeling met de gemeente Leiden van start gegaan. In de eerste fase wordt een korte analyse gedaan ten behoeve van het opstellen van een Plan van Aanpak voor de komende 2 jaar.

Ten behoeve van de verdere beleidsontwikkeling en inzet van instrumenten is een nadere analyse van het bestand werkzoekenden gedaan.

Er is overleg gevoerd met ketenpartners in de arbeidsmarktplatform over de nieuwe procedure aanvraag of verlenging van de tewerkstellingsvergunning, waarbij werkgevers inspanningsverplichting hebben om de vacatures zoveel mogelijk bekend te maken onder de lokale bevolking. Deze nieuwe procedure is inmiddels van start gegaan met een verdeling van taken: het OLB vervult de rol van informatieverstrekking, terwijl het ministerie van SZW belast is met de beoordeling van de inspanningsverplichting.

Er zijn verder voorbereidingen getroffen voor het geven van meer bekendheid aan de vacaturebank "Boneiru tin trabou" en voor het plaatsen van advertenties van vacatures in de plaatselijke media. Een nieuwe procedure voor de aanvraag van loonkostensubsidie is in gang gezet. Naar aanleiding van ontslagaanvraag van een medewerker arbeid is een vacature uitgezet voor werving van een nieuwe medewerker.

Voor wat betreft de Maatschappelijke Ondersteuning zijn de geplande periodes voor aanvragen voor schoolbenodigdheden en kindplaatssubsidie achter de rug, met respectievelijk 425 en 180 aanvragen tot eind juni.

In overleg met de afdeling Juridische en Algemene Zaken wordt verder gewerkt aan de voorbereiding van een concept-besluit van algemene strekking ter regeling van financiële steunverstrekkingen. De vacature maatschappelijke werker is inmiddels vervuld; de nieuwe medewerker zal per 1 oktober 2017 starten.

De vacature beleidsadviseur maatschappelijke ondersteuning is uitgezet voor werving van een nieuwe medewerker.

Functie 700: Afdeling Publieke Gezondheidszorg

Vorbereidende werkzaamheden bleven in uitvoering in april voor de in de maand mei gehouden grootschalig Health Study BES (Pienter Studie/ VTV).

In mei 2017 vond de Health Study Bonaire plaats in samenwerking met het RIVM en het CBS. Circa 5000 inwoners tussen 0 en 89 jaar oud zijn geselecteerd en uitgenodigd om mee te doen aan de Health Study. De respons was ca 23%: 1130 personen hebben meegedaan aan het onderzoek.

Het traject om te komen tot een 'evidence based' volksgezondheidsrapportage, die input dient te geven voor de lokale nota gezondheidsbeleid, is gestart in samenspraak met het RIVM.

Op het gebied van gezondheidsbevordering is de pilot preventie-blok in het primair onderwijs in het kader van de Gezonde School, met daarin onderwerpen seksuele gezondheid, gezond eten & bewegen en preventie van drugs & alcohol afgerond en geëvalueerd. Het preventieblok is positief geëvalueerd en het vervolg en uitbreiding van het preventieblok naar andere scholen wordt nader uitgewerkt. De werkgroep bestaande uit OCW, Publieke Gezondheid, CJG en de scholen in het primair onderwijs is voortgezet om te komen tot seksuele educatie op school. Vorbereidingen zijn gedaan rondom het project 'Groente en Fruit'. Vorbereidingen zijn gestart om, met het project buurtsportcoaches als vehikel, gezondheidsbevorderingsactiviteiten te implementeren in de wijken. Met verankering van de samenwerking met scholen en wijken is er een bredere draagvlak om gezondheidsbevorderende programma's samen met relevante ketenpartners binnen de scholen en wijken uit te voeren.

Voor wat betreft de infectieziektebestrijding is er veelvuldig overleg geweest met externen waaruit adviezen dan wel documenten zijn voortgekomen. Het werkdocument Zika & Zwangerschap is opgesteld in samenwerking met Fundashon Mariadal. Het ziekenhuis heeft in Juni 2016 de werkgroep medicijnveiligheid ingesteld die de opdracht had om op 1 juni 2017 het kwaliteitssysteem voor de vaccinveiligheid geïmplementeerd te hebben. De implementatie van het kwaliteitssysteem is reeds afgerond. Tevens zijn er verschillende wijzigingen in het reizigersvaccinatiebeleid doorgevoerd.

Op het gebied van de integrale aanpak van Hiv en soa's zijn door de afdeling Publieke Gezondheid in de eerste helft van 2017 vervolgstappen gezet.

Door middel van een vervolgsymposium werden met name de huisartsen van Bonaire verder ondersteund en gestimuleerd om de frequentie van testen op Hiv en Soa sterk op te voeren.

In samenwerking met de directie Toezicht en Handhaving en met de afdeling Juridische zaken is een modus gevonden om op basis van de huidige regelgeving per direct de gezondheidsverklaring / blauwe kaart af te schaffen per 1 juli 2017.

Andere instrumenten ter bewaking van de voedselveiligheid zijn door de Directie Toezicht & Handhaving geïntensiveerd.

De eisen die in de toekomst zullen worden gesteld aan het werken in de voedselindustrie worden nader uitgewerkt in de tweede helft van 2017.

Er werd een start gemaakt met de voorbereidingen voor voortgezette pilot school jeugdgezondheidszorg voor het schooljaar 2017-2018.

Directie Bedrijfsvoering en Ondersteuning

Functie 022: Afdeling Facilitaire Zaken

De Facilitaire Zaken verleent diensten aan de gehele organisatie van het Openbaar Lichaam Bonaire. De diensten die verleent worden zijn: bodedienst, chauffeursdienst, het beheren en zorg dragen voor het onderhoud van de dienstwagens, schoonmaak werkzaamheden, voorbereiden activiteiten, inrichting werkplekken, magazijn beheer en inkoop. Bij de dienstverlening wordt het nodige gedaan binnen de financiële kaders, om aan de wensen van de directies als klant te voldoen. Twee organisatiebreed projecten zijn in deze periode uitgevoerd. De Global Positioning System GPS-project, waarbij een GPS-apparaat in alle dienstwagen is gemonteerd met als doel een betere controle op het gebruik en de brandstofkosten. Een tweede project is de aanschaf van een nieuw communicatiesysteem de IP (internet telefoon systeem) ter verbeteren van de communicatie met de burgers en tussen de directies onderling. Dit systeem is in de implementatiefase en er wordt samen met de leverancier gewerkt om zo spoedig mogelijk de implementatieklachten op te heffen.

Functie 002: Afdeling Juridische en Algemene Zaken

Algemeen:

In het tweede kwartaal van 2017 is er geen invulling gegeven aan de openstaande vacature van afdelingshoofd. Voor wat betreft de openstaande vacature van bestuurlijk juridisch adviseur B is in het eerste kwartaal een keuze gemaakt, doch de functie zal eerst in het derde kwartaal daadwerkelijk vervuld worden.

- Het opleidingstraject onder de naam TOP (Talent Ontwikkel Programma) voor een van de twee bestuurlijk juridisch adviseurs, is in het tweede kwartaal voortgezet.
- Er zijn door de juristen van JAZ in het tweede kwartaal door het Ministerie van I&M georganiseerde workshops bijgewoond inzake een nieuwe opzet van het "inrichtingen en activiteiten besluit", vuurwerk en asbest, ter uitvoering van de Wet VROMBES.
- Het wnd. hoofd JAZ heeft samen met de havenmeester en een jurist van Port of Amsterdam in het kader van de ontwikkeling van de haven een concept voor een nieuwe Havenverordening opgesteld.
- In het kader van de rampenbestrijding is gedurende een week door het wnd. hoofd JAZ een workshop bijgewoond die mede georganiseerd werd door UNHCR en het Min. van V&J.

Het ontwikkelen van het dereguleringsbeleid en juridische kwaliteitszorg:

Als gevolg van onderbezetting en het herzien van prioriteiten en beleidsvoornemens is in het tweede kwartaal van 2017 geen uitvoering gegeven aan het dereguleringsbeleid.

Als onderdeel van de juridische kwaliteitszorg is ook in het tweede kwartaal overleg geweest met het Kennis- en Exploitatiecentrum Officiële Overheidspublicaties over het online plaatsen van de lokale regelingen in geconsolideerde vorm. Ook is overleg geweest over de opzet van een training om dit in de toekomst zelf uit te kunnen voeren.

- **Het juridisch toetsen van (voorgenomen) beleid of uitvoering van beleid van de organisatie;**

In het bovenstaande kader is het bestuurcollege in het tweede kwartaal 37 maal geadviseerd.

Met betrekking tot overheidsvennootschappen zijn 5 stukken opgesteld. In het tweede kwartaal zijn 10 tussen het openbaar lichaam en derden te sluiten overeenkomsten beoordeeld.

- **Het uitvoeren van de Algemene Politie Keur namens de gezaghebber;**

De werkzaamheden voor het aanpassen van de richtlijnen van de APK zijn in het tweede kwartaal van 2017 voortgezet door twee medewerkers van JAZ en de ketenpartners die bij de APK vergunningverlening betrokken zijn. Gelet op de samenloop met vergunning verlening in het kader van de Drank- en Horecaverordening Bonaire zijn tevens richtlijnen voor "muziek" opgesteld.

Ter uitvoering van de notitie reclamebeleid is in het tweede kwartaal in samenwerking met de directies T&H en R&O, een aanvang gemaakt met de beoordeling van 62 APK vergunningen voor het plaatsen van reclameborden.

In de periode april tot en juni 2017 zijn voor activiteiten en gemakkelikheden, 53 APK vergunningen en 26 buffetvergunningen verleend. Voor het houden van een goederen loterij of een Bingo zijn de in deze periode 4 vergunningen verleend.

Functie 002: Afdeling Personeel en Organisatie

In het jaarwerkplan P&O zijn de volgende aandachtspunten opgenomen:

(Door) ontwikkeling van het organisatiebeleid:

Begin 2017 zijn door diverse directies initiatieven opgestart om hun organisatie op diverse onderdelen aan te passen en meer toe te spitsen op de (in- en) externe dienstverlening:

- De directie T&H is met concrete plannen gekomen en wordt nu door de afdeling P&O ondersteund bij het formuleren van de doelen en een realistische aanpak. *Stand van zaken 2° kwartaal: nog gaande.*
- De directie B&O wordt de aanpassing van de diverse afdelingen zoals Communicatie & Protocol, Post & Archief, Facilitaire Zaken gestaag voortgezet. *Stand van zaken 2° kwartaal: proces Facilitaire Zaken in vergevorderd stadium. Communicatie & Protocol en Post en archief nog gaande.*
- De doorlichting van de directie R&O heeft nog niet plaatsgevonden. Wel is, gecoördineerd vanuit het bestuurscollege, het onderzoek naar het verhoging van de productie en mogelijk het verzelfstandigen van LVV opgestart en heeft er een presentatie aan de eilandsraad plaatsgevonden. De eilandsraad dient nog over de toekomst van LVV een standpunt in te nemen. *Stand van zaken 2° kwartaal: Dit proces is stopgezet door de eilandsraad. De gedeputeerde van R&O heeft zich na een presentatie van een Bonairiaanse Stichting positief uitgelaten over het uitvoeren van hun project.*

(Door)ontwikkelen van het personeelsbeleid:

- Door de inzet op verschillende geprioriteerde dossiers is het niet gelukt om het strategisch personeelsbeleid in de 1^e kwartaal van 2017 af te ronden. *Stand van zaken 2^e kwartaal: ook gedurende dit kwartaal is er onvoldoende ruimte gevonden om dit beleidsstuk af te ronden.*
- De afdeling P&O heeft een beleidsvoorstel aan het bestuurscollege voorgelegd om het uitstellen van het met pensioen gaan van medewerkers tegen te gaan en daarmee het bevorderen van de instroom van jongeren te bevorderen. De verwachting is dat dit voorstel gedurende het tweede kwartaal zal worden vastgesteld. *Stand van zaken 2^e kwartaal: Het voorstel ligt met enige aanpassingen ter besluitvorming bij het BC*
- Gedurende het eerste kwartaal hebben we slechts 2 nieuwe medewerkers mogen verwelkomen. Verwacht wordt dat dit aantal in het tweede en derde kwartaal veel hoger zal liggen. *Stand van zaken 2^e kwartaal: ook dit kwartaal zijn 2 medewerkers in dienst getreden. Een en ander omdat de startdatum in juni niet meer is gehaald.*
- De afdeling P&O heeft het afgelopen kwartaal meer nadruk gelegd op het invullen van de werkafspraken als managementinstrument en toetsingskader voor de leiding en medewerkers. De organisatieonderdelen die meer resultaatgericht willen werken hebben de formulieren voor werkafspraken in vergelijking met het afgelopen jaar eerder opgesteld. *Stand van zaken 2^e kwartaal: evenals voorgaande jaren hebben dezelfde afdelingen geen werkafspraken opgesteld en of aangeleerd.*

Bewaken van de kwaliteit van de P&O gegevens:

In 2016 is de afdeling P&O begonnen met het herinrichten, opschonen en updaten van het personele informatiesysteem. De interne werkgroep heeft diverse deelprojecten geïdentificeerd en ter hand genomen. De verwachting is dat medio 2017 dit project grotendeels zal hebben afgerond. *Stand van zaken 2^e kwartaal: Dit project is nog steeds gaande*

Het verstrekken, analyseren en adviseren over personeels- en management informatie.

- Al enige maanden wordt intensief gewerkt aan het overzetten en invoeren van personeelsgegevens in PIMS en het daarbij verifiëren van de beschikbare informatie om correctheid en actualiteit. De verwachting is dat eind 2017 PIMS volledig up-to-date zal zijn. P&O streeft door het verder updaten en benutten van o.a. het personeels informatie management systeem (PIMS) dat leidinggevende naar de toekomst toe beter in staat zijn om personele informatie te ontsluiten en te gebruiken voor de eigen bedrijfsvoering. *Stand van zaken 2^e kwartaal: nog steeds gaande.*
- Het maandelijks beschikbaar stellen via de K-schijf van informatie ten behoeve van het ziekteverzuim verloopt naar wens. De informatie wordt door de accountmanagers P&O gebruikt bij de bespreking in het SMO (Sociaal Medisch Overleg) met de leidinggevenden en de bedrijfsarts. *Stand van zaken 2^e kwartaal: op schema.*

Opstellen van de personeelsbegroting en –verantwoording:

Vooralsnog zijn op dit punt vanuit de 1^e kwartaal geen bijzonderheden te melden. Wel is het zaak de ontwikkelingen rond de pensioenen, vanwege de eventuele financiële consequenties, nauwgezet te blijven volgen. *Stand van zaken 2^e kwartaal: opmerking uit 1^e kwartaal geldt nog steeds.*

Opleidingsbudget:

In de voorgaande jaren beschikte de afdeling P&O over een opleidingsbudget van \$300.000,-. Op de begroting van 2017 is dit bedrag gehalveerd omdat in de voorgaande jaren dit budget niet volledig werd benut. De \$150.000,- voor 2017 was aan het eind van de 2^e kwartaal

nagenoeg op. Dit doordat er veelvuldig gebruik van is gemaakt om seminars en congressen te bekostigen van medewerkers en BC-leden. Markant is dat het BC dit budget van \$150.000,- primair had gealloceerd voor het bekostigen van de opleidingen en trainingen van medewerkers die nog een verplichte opleiding dienen te volgen om in hun functionele schaal te belanden.

Functie 002: Afdeling Post en Archief

Het uitvoeren van de taak Selectie van archieven van het eilandgebied Bonaire

Huurgronden: In het eerste kwartaal van 2017 zijn de dossiers verwerkt tot 2010. Deze zijn in een excell sheet verwerkt en zijn in digitale vorm voor raadpleging.

Vestigingsvergunning: de dubbele getekende eilandbesluiten zijn in bewerking genomen. Gemakshalve is begonnen met het jaar 2010 te integreren in de bedrijfsdossiers. Dit kwartaal is het jaar 2008 tot en met 1992 ter hand genomen. Er is begonnen met het jaar 2008 tot en met 1992. Het separeren van de eilandbesluiten van 1991 is geschied en zijn aan de hand van de gegevens in de excel-sheet en KvK gecheckt op bestaan in de lijsten en bestanden.

Daarnaast zijn de probleemgevallen van vestigingen nader onderzocht om zodoende tot een beste conclusie te komen. Er zijn een aantal dozen met APK-vergunningen inzake Slijt, Grossier, Restaurant, Logement etc. bij elkaar gebracht, uiteenlopend van 1951 t/m 1978 om zodoende te kunnen bepalen hoe de historie van de ontwikkelingen van deze vergunningen voor het EGB in elkaar steekt.

Wegwerken achterstand bij sectie archief

Het inhalen van de achterstand vordert niet naar wens. Door andere urgente werkzaamheden en tekort aan personeel was de sectie Post gedurende dit kwartaal niet inzetbaar bij sectie Archief. Bij de sectie Archief wordt gedeeltelijk aan de achterstand gewerkt doch om achterstand in de nieuwe stukken te vermijden wordt een gedeelte van de week alleen aan nieuwe stukken besteed.

Functie 822 - Overige volkshuisvesting (80%)

De directie RO is de opgelopen achterstanden aan het weg werken. Het resultaat hiervan is een verhoging in de bedragen met betrekking tot de bouwvergunningen.

Functie 922 - Algemene Uitgaven en inkomsten (677%)

Sinds het tweede kwartaal 2015 is een post Saldi Bijzondere Uitkeringen gecreëerd. De bedoeling is om deze post per kwartaal aan te zuiveren met de werkelijke stortingen en onttrekkingen van de BU's in de hele begroting. Bedrag tot en met 2de kwartaal bedraagt \$ 2.315.135.

In 2013 hebben het bestuur van de stichting Finansiamentu Estudio di Boneiru (FINEB), het Openbaar Lichaam Bonaire (OLB) en de Staat der Nederlanden (de Staat) een driepartijen overeenkomst getekend. Het doel van deze overeenkomst is dat FINEB geliquideerd zal worden en de activa zullen worden overgedragen aan OLB. De Staat zal de uitstaande studieleningen bij de debiteuren en hun borg innen en de opbrengst hiervan onder aftrek van gemaakte uitvoeringskosten overdragen aan het OLB. In 2017 is een bedrag van \$ 381.787 gestort.

Functie 992 – Saldo Gewone dienst

De bedragen opgevoerd als voordelig saldo van de Gewone dienst zijn bestemd om de investeringen op de Kapitaaldienst te kunnen financieren. Dit bedrag is een administratieve handeling die aan het eind van het jaar in de administratie wordt verwerkt.

Functie 611 - Werkgelegenheid (0%)

De stortingen van de Bijzondere Uitkeringen zijn als overlopende posten meegenomen in de eerste wijziging. Zie ook nadere toelichting van systematiek Bijzondere Uitkering bij functie 002.

Functie 630 – Sociaal cultureel werk en jeugd- en jongerenwerk (26%)

De bijzondere uitkering SKJ is in het 2de kwartaal voor het hele jaar volgestort. De saldo van de andere bijzondere uitkeringen zijn in de eerste begrotingswijziging meegenomen.

Functie 640- Bejaardenzorg (2071%)

De storting van de bijzondere uitkering Zelfmanagement MIVA 60+ voor 2017 is in de 2de kwartaal plaatsgevonden. In de eerst volgende wijziging wordt het gestorte bedrag van afgerond \$ 526.700 gecorrigeerd.

Functie 650 - Kinderopvang (301%)

De storting van de bijzondere uitkering Versterking Kinderopvang heeft in eerste kwartaal plaatsgevonden. In de eerst volgende wijziging wordt het gestorte bedrag van afgerond \$ 432.600 gecorrigeerd.

Functie 700 - Algemeen beheer Volksgezondheid (15%)

Conform afspraak is in de 1ste kwartaal 50 % van de Bijzondere uitkering Publieke Gezondheid gestort.

Functie 710 – Preventie en curatieve gezondheidszorg (121%)

In de tweede kwartaal is een bedrag van \$ 29.980 voor de Bijzondere Health study gestort. De correctie zal bij de eerst volgende wijzigingen geschieden.

Functie 721- Reiniging (0%)

Aan het eind van het lopend dienstjaar wordt het bedrag van Reinigingsrechten in de boeken verwerkt. Dit is een administratieve budgetneutrale mutatie.

Functie 722 - Riolering en waterzuivering (0%)

Het saldo bedrag van eind 2016 is meegenomen in de eerste kwartaal 2017. Afrekening is nog niet gebeurd.

Functie 723 - Milieu en natuurbeheer (30%)

De bijzondere uitkeringen bij functie 723 zijn deels in de 2de kwartaal 2017 ontvangen.

Functie 725 - Overige Openbare Hygiëne (6%)

Er zijn meer gezondheidskaarten (vooruitlopend op de culturele feestdagen in april) uitgegeven dan geraamd.

Deze Bijzondere Uitkeringen zijn in het verleden al door het Rijk gestort. Deze bedragen zijn de saldi die op 31 december nog op de bankrekening stonden.

Om deze bedragen in 2017 te mogen uitgeven is het noodzakelijk dat deze in de begroting middels de eerste wijziging zijn opgevoerd. De systematiek is om Bijzondere Uitkeringen budgetneutraal op te voeren in de begroting en wijzigingen. Het lijkt dat deze bedragen nog niet zijn gestort maar het ligt puur aan de systematiek; het zijn doorlopende projecten.

Functie 020- Eigendommen niet voor openbare dienst bestemd (103%)

De erfpachtnota's 2017 zijn met dagtekening 15 mei 2017 verstuurd. De baten van erfpachten worden conform de factuurstelsel (op basis van aanslagen) verantwoordt. De inkomsten worden via de balans afgewikkeld.

Functie 140- Overige beschermende maatregelen (3301%)

Op basis van de Landsverordening Hazardspelen heeft het OLB een naheffing aanslag 2013-2017 voor twee casino opgelegd. Het betreft een totaal bedrag van afgerond \$ 1.110.500.

Functie 300- Economische Zaken (66%)

Er zijn meer vestigingsvergunningen aangevraagd en uitgegeven dan geraamd.

Functie 310- Handel en Industrie (16%)

Een aantal hiervoor in aanmerking komende domeingronden en gebouwen zijn nog niet volgens planning verhuurd. Tevens werd er rekening mee gehouden dat het openbaar lichaam Bonaire kosten in rekening zal brengen voor wat betreft de diverse doktersklinieken. De desbetreffende contracten hiervoor zijn nog niet afgerond.

Functie 341 - Overige agrarische zaken, jacht en visserij (94%)

Stortingen van afgelopen kwartalen zijn ingehaald.

Functie 510 – Openbaar bibliotheekwerk (0%)

De storting van de 1ste en 2de kwartalen hebben nog niet plaatsgevonden.

Functie 530 – Sport (4%)

De stortingen van de Bijzondere Uitkering Buurtsportcoaches zijn als overlopende post meegenomen in de eerste wijziging. Zie ook nadere toelichting van systematiek Bijzondere Uitkering bij functie 002.

Functie 600 – Alg beheer sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening (0%)

De stortingen van de Bijzondere Uitkeringen Noodopvang en begeleiding en Schuldhulp verlening zijn als overlopende posten meegenomen in de eerste wijziging.

Functie 920 - Belastingen (14%)

In het gereserveerde bedrag is een bedrag van \$ 110.000 opgenomen voor het betalen van metingkosten in het kader van het project - Grondbelasting. In de tweede helft van het jaar zal de betalingen van de facturen plaatsvinden. Het budget zal niet volledig worden benut.

Functie 922 – Algemene Uitgaven en inkomsten (102%)

Sinds het tweede kwartaal 2015 is een post Saldi Bijzondere Uitkeringen gecreëerd. De bedoeling is om deze post per kwartaal aan te zuiveren met de werkelijke stortingen en onttrekkingen van de BU's in de hele begroting. Verder moet nog worden vermeld dat de geraamde bedragen opgevoerd als Stelposten tbv personeelskosten pas in het 4de kwartaal functioneel zal worden overgeheveld.

Functie 990 – Saldi Kostenplaatsen

De wijzigingen op de Verdeeldienst worden gedurende het jaar geraamd op functie 990 om de Kostenplaatsen Facilitaire Zaken, Vervoermiddelen en Huisvesting in stand/evenwicht te houden. De daadwerkelijke realisatie zal aan het eind van het jaar functioneel in de hele begroting worden verwerkt.

Baten

Uitgangspunt

Het Openbaar Lichaam Bonaire heeft een toelichting gegeven op alle afwijkingen met een marge van 10 % vergeleken met de verwachte uitputting van 50 % (2de kwartaal). Wij zullen een toelichting geven bij uitgaven die kleiner zijn dan 40 % en hoger dan 60 % en die meer dan \$ 50.000 bedragen.

Functie 001- Bestuursorganen (31%)

RCN draagt bij in het organiseren van een Nieuwjaars borrel van OLB- RCN. Dit bedrag is in 2016 vooruitbetaald. Administratief moet dit gecorrigeerd worden. Correctie zal bij het eerst volgende rapportage plaatsgevonden.

Functie 002 Bestuursapparaat (24%) en 003 Burgerzaken (38%)

Het totaal bedrag van de volgende Bijzondere Uitkeringen zijn;

No.	Omschrijving	Bedrag
1	Doeluitkering	336.960
2	Implementatie WOLBES/FINBES	124.150
3	Ontwikkelpannen	29.320
4	Digitalisering akten Burgerzaken	159.980

Functie 600 – Algemeen Beheer Sociale Voorzieningen en maatschappelijke (29%)

Uitgaven van het project Schoolbenodigdheden worden aan in de vierde kwartaal uitbetaald.

Functie 611 - Werkgelegenheid (22%)

Er is minder uitgegeven aan de Bijzondere Uitkeringen Jobprogramma's Algemeen en Landbouw en Woningverbetering Particulieren. In de tweede helft van het jaar zal 15 huizen worden onderhouden.

Functie 640 – Bejaardenzorg (195%)

Het OLB heeft in eerste instantie de bijzondere uitkering Zelfmanagement 60+ en MIVA voorgefinancierd in afwachting van de stortingen (afgerond \$ 526.500) op 28 mei 2017. Het bedrag van de storting zal bij de eerst volgende wijziging worden bijgevoegd.

Functie 651 - Dagopvang gehandicapten (29%)

Het OLB is voornemens om bij te dragen in een Avi- ramp. In de tweede wijziging is een bedrag van \$ 75.000 opgenomen. We verwachten dat dit project in de tweede helft van het jaar wordt afgerond en uitbetaald.

Functie 700 – Algemeen beheer Volksgezondheid (30%)

Er wordt nu gewerkt aan diverse projectvoorstellen met betrekking tot de Bijzondere Uitkering Publieke Gezondheid.

Functie 721- Reiniging (26%)

Aan het eind van het lopend dienstjaar wordt het bedrag van Reinigingsrechten in de boeken verwerkt. Dit is een administratieve budgetneutrale mutatie. De feitelijke heffing van Reinigingsrechten gebeurt tussen het nutsbedrijf WEB NV en SELIBON NV.

Functie 722- Riolering en waterzuivering (0%)

De laatste afrekening van 2015 van bijzondere uitkering Riolering en watervoorziening heeft nog niet plaatsgevonden en is nog niet uitgekeerd.

Functie 723- Milieu en natuurbeheer (33%)

Diverse projecten hebben een vertraging opgelopen tijdens de rapportages. Gedurende het derde kwartaal worden de diverse tranches uitbetaald.

Functie 725- Overige openbare hygiëne (31%)

De afrekening van de Bijzondere uitkering Drinkwater heeft nog niet plaatsgevonden.

Toelichting 2de UR Bonaire 2017 – Baten en Lasten

Lasten

Uitgangspunt

Het Openbaar Lichaam Bonaire heeft een toelichting gegeven op alle afwijkingen met een marge van 10 % vergeleken met de verwachte uitputting van 50 % (2de kwartaal). Wij zullen een toelichting geven bij uitgaven die kleiner zijn dan 40 % en hoger dan 60 % en die meer dan \$ 50.000 bedragen.

Functie 003 Burgerzaken (38.%)

Naast de reguliere budgetten, heeft Burgerzaken bedragen gereserveerd om bijzondere uitkering projecten uit te kunnen voeren. Op de Bijzondere uitkeringen projecten Straatnaamborden, Verstreking paspoorten t/m 12 jarigen, Verbetering Kwaliteit PIVA; Communicatieplan – Voorkomen ID fraude en digitalisering akten Burgerzaken zijn minder middelen uitgegeven.

Functie 130 - Rampenbestrijding (20%)

Rampenbestrijding is een bijzondere uitkering. Eind mei heeft een intensieve training plaatsgevonden m.b.t. vluchtelingenopvang. Dit vond plaats door een expert vanuit de UNCR. Alle afdelingen, ESF - groepen en organisaties die te maken kunnen hebben met de effecten van een eventuele vluchtelingenstroom waren vertegenwoordigd. In de tweede helft van het jaar zal weer een training georganiseerd worden.

Functie 310 - Handel en Industrie (32%)

Er is minder uitgegeven aan de projecten gefinancierd uit bijzondere uitkeringen die betrekking hebben op Economische Ontwikkeling Bonaire.

Functie 341 – Overige Agrarische Zaken, jacht en visserij (39%)

In de tweede begrotingswijziging is een bedrag van \$ 150.000 opgevoerd als bijdrage in het project van windmolen. Dit bedrag zullen in de tweede helft van het jaar worden aangepast.

Functie 541 - Oudheidkunde/musea (4%)

OLB heeft geen ondersteuning gekregen voor het verder inrichting van de museum. Enkele kosten voor het organiseren van de museum dag zijn per abuis onder functie 540 verwerkt. Deze zal bij het eerst volgende uitvoeringsrapportage worden verwerkt.

Functie 560 – Maatschappelijke leefbaarheid en openlucht recreatie (37%)

Bedragen gereserveerd voor incentives aan cruiseschip maatschappijen worden meestal in de tweede helft van het jaar uitbetaald.

Functieomschrijving	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	Realisatie bijeen per bestands / Progressie bijeen		U/m de balans	rechten	Stand van LAARST BIJGESTELDE begroening	Voordeel progressie met LAARST BIJGESTELDE	Door ministeriële goedkeuring bijzetting jaar	2e BW	Havenstand incl 2e BW	3e BW	niet-rendend 3e BW
					U/m de balans	U/m de balans									
001 Ontwikkeling	0	5.019	5.019	5.081	20.001	5.081	16.821	0	16.821	16.821	0	16.821	0	0	16.821
002 Bevoegdheidsaanpak	101.874	118.834	223.807	344.596	592.604	344.596	912.000	0	912.000	912.000	0	912.000	0	0	912.000
003 Burgerzaken	109.625	129.654	233.329	195.555	453.644	195.555	632.206	0	632.206	632.206	0	632.206	0	0	632.206
004 Ergonomien met voor openbare dienst bestemd	17.290	2.107.505	2.124.799	42.750	2.692.050	42.750	2.692.050	0	2.692.050	2.692.050	0	2.692.050	0	0	2.692.050
130 Kennisontwikkeling	12.800	1.043.407	1.056.207	512.153	541.151	512.153	87.775	0	87.775	87.775	0	87.775	0	0	87.775
140 Overige budgetvermeende maatregelen	0	0	0	-14.220	-14.220	-14.220	32.000	0	32.000	32.000	0	32.000	0	0	32.000
210 Vragen stellen en afhandelen	28.114	51.053	17.971	17.971	69.026	17.971	37.000	0	37.000	37.000	0	37.000	0	0	37.000
211 Vastgoedmanagement	23.844	28.114	17.971	17.971	69.026	17.971	37.000	0	37.000	37.000	0	37.000	0	0	37.000
227 Vastgoedmanagement	493.437	531.747	411.311	531.747	1.978.107	531.747	2.913.106	0	2.913.106	2.913.106	0	2.913.106	0	0	2.913.106
300 Communicatie	18.273	18.273	18.273	18.273	73.033	18.273	90.000	0	90.000	90.000	0	90.000	0	0	90.000
310 Human resources	62.418	73.271	73.271	73.271	295.161	73.271	736.130	0	736.130	736.130	0	736.130	0	0	736.130
341 Overige Agencys Zaken, Inkomen Verzekering	3.370	7.456	7.456	167	6.013	167	6.000	0	6.000	6.000	0	6.000	0	0	6.000
400 Algemeen beheer	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
480 Gemeentecorrespondentie en afzet van het Oudsteden	3.500	480	3.507	1.907	5.354	1.907	7.900	0	7.900	7.900	0	7.900	0	0	7.900
482 Verkeersinstructie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
510 Overige bijbehoeven	0	0	0	21.335	21.335	21.335	42.670	0	42.670	42.670	0	42.670	0	0	42.670
530 Sport	0	5.250	5.250	70.765	76.015	70.765	146.840	0	146.840	146.840	0	146.840	0	0	146.840
540 Kunst	0	14.489	14.489	7.244	7.244	7.244	0	0	0	0	0	0	0	0	0
541 Oudheden/Verkeer	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
560 Maatschappelijke verhouding en sociaalrechtelijke	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
600 Ziekteverzuim, ziekteverzuim en medisch dienstverlening	0	113.449	113.449	213.449	326.898	113.449	216.898	0	216.898	216.898	0	216.898	0	0	216.898
611 Verrekening	0	374.270	374.270	374.270	748.540	374.270	748.540	0	748.540	748.540	0	748.540	0	0	748.540
630 Sociaal-cultureel werk en beleids- en organisatie	316.903	576.903	576.903	1.391.722	1.391.722	576.903	2.206.540	0	2.206.540	2.206.540	0	2.206.540	0	0	2.206.540
640 Bijzondere	300	526.754	526.754	250.822	250.822	250.822	25.450	0	25.450	25.450	0	25.450	0	0	25.450
650 Kinderopvang	431.683	0	431.683	144.357	288.327	144.357	143.970	0	143.970	143.970	0	143.970	0	0	143.970
651 Beschouwing en handelingen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
700 Algemeen beheer volkshuisvesting	146.334	146.334	146.334	426.908	573.242	146.334	1.000.150	0	1.000.150	1.000.150	0	1.000.150	0	0	1.000.150
710 Peroneer en curatoren grondbezitting	29.900	29.900	29.900	27.135	27.135	27.135	24.690	0	24.690	24.690	0	24.690	0	0	24.690
711 Aankoop	719	1.913	1.913	1.149	3.851	1.149	5.000	0	5.000	5.000	0	5.000	0	0	5.000
712 Aankoop	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
713 Aankoop	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
714 Aankoop	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
715 Aankoop	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
716 Aankoop	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
717 Aankoop	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
718 Aankoop	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
719 Aankoop	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
720 Aankoop	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
721 Aankoop	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
722 Aankoop	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
723 Aankoop	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
724 Aankoop	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
725 Aankoop	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
812 Overige volkshuisvesting	60.660	126.601	126.601	232.670	232.670	126.601	232.670	0	232.670	232.670	0	232.670	0	0	232.670
913 Overige volkshuisvesting	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
914 Overige volkshuisvesting	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
915 Overige volkshuisvesting	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
916 Overige volkshuisvesting	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
917 Overige volkshuisvesting	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
918 Overige volkshuisvesting	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
919 Overige volkshuisvesting	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
920 Overige volkshuisvesting	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
921 Overige volkshuisvesting	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
922 Overige volkshuisvesting	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
TOTAAL BATEN	13.074.871,6	15.722.734	29.792.204	13.074.871,6	49.294.093	13.074.871,6	56.921.122	0	56.921.122	56.921.122	0	56.921.122	0	0	56.921.122
TOTAAL LASTEN	11.284.041,25	12.999.387	24.293.428	15.924.539	40.218.025	15.924.539	56.162.613	548.499	56.692.122	54.777.122	1.975.000	46.974.302	1.975.000	0	56.692.122
SALDO GD	1.790.830,41	3.723.347	5.500.776	3.270.333	8.076.068	3.270.333	548.499	548.499	548.499	548.499	0	548.499	0	0	548.499

PLAN VAN AANPAK/AANDACHTSGEBIEDEN

VERBETERTRAJECT FINANCIEL BEHEER

OPENBAAR LICHAAM BONAIRE

(met tijdslijn als bijlage)

JULI 2017

1. Bemensing van de afdeling financiën

Er zijn diverse trajecten opgestart om de afdeling op sterkte te brengen.

Hoofd Afdeling Financiën

Het wervingstraject is nog niet afgerond.

Controller

De plaatsing van de interim Controller is intern (OLB) afgerond.

Hoofd financiële administratie

Interim Hoofd financiële administratie benoemd. Wervingstraject wordt binnenkort opgestart.

Medewerker C

Positie is vacant; Sollicitanten worden op dit moment beoordeeld voor uitnodigingen voor gesprekken. Dit traject wordt in de tweede week van mei opgepakt voor afronding.

Medewerker B

Positie wordt tijdelijk ingevuld;

Medewerker A

Het afkeuringstraject van de medewerker A is nog niet afgerond. Er is een interne kandidaat geïdentificeerd die met begeleiding een van de medewerkers A zal kunnen vervangen.

Applicatiebeheerder K2F

De noodzaak van een interne applicatiebeheerder voor K2F (technisch en administratief) wordt steeds actueler.

In augustus 2017 wordt een voorstel voor een gewijzigde formatie van de afdeling Financiën aan het Bestuurscollege voorgelegd ter evaluatie.

2. Optimalisering installatie en gebruik K2F

De software wordt steeds efficiënter gebruikt, echter de noodzaak voor een interne applicatiebeheerder doet zich steeds vaker voor; de applicatiebeheerder voor de software is momenteel bij ICT werkzaam, echter de kennis is meer IT technisch en niet administratief technisch. Upgrade van de Software is in maart 2017 uitgevoerd.

Wij krijgen op dit moment ondersteuning van een ex-medewerker van Centric voor de opstelling en onderhoud van de rapportagemodellen en training, echter met de bedoeling dat wij 'self-supporting' worden op dit gebied.

7. (On)Duidelijkheid inzake schuld Werklieden pensioen

Er moet duidelijkheid verkregen worden over de status van de schuld aan de Werklieden pensioenfonds: of deze schuld alsnog in de boedelscheidig van de Nederlandse Antillen wordt meegenomen. Tijdens een werkbezoek van de Gedeputeerde van Financien in april/mei bij de Ministerie van BZK is dit onderwerp wederom besproken, echter de formele afwikkeling blijft achter zijdens de Ministertie.

Punten 9 tot en met 14 Verbetertraject financieel Beheer

In het kader van de implementatie van het verbetertraject financieel beheer is besloten om een aantal externe adviseurs in te huren om een aantal van de belangrijkste knelpunten in de specifieke aandachtsgebieden zoals vermeld in de accountantsverklaring te adresseren.

Het betreft hierbij met name de navolgende punten waarvoor aparte opdrachten zijn verleend. Het aandachtspunt wordt gedefinieerd alsook de specificatie van de benodigde ondersteunende werkzaamheden per deelgebied van het aandachtspunt.

- A. Niet uit de balans blijkende verplichtingen
- B. Onzekerheden rondom de administratieve organisatie en Interne Controle van diverse opbrengsten
- C. Waardering van debiteuren en belastingvorderingen
- D. Waardering van de post Onvoorzien
- E. Waardering van de post Kortlopende schulden
- F. Het ontbreken van de beschrijving van de administratieve organisatie en interne Controle mbt de Directie Ruimte en Ontwikkeling

De opdrachten voor onderdelen B, C,D en F zijn inmiddels afgerond; presentaties van de adviseurs voor de verschillende zijn medio februari gedaan en een concept uitvoeringsplan is juli 2017 opgesteld (apart document bijgevoegd). Onderdelen A en E worden begin augustus 2017 afgerond. Overleg tussen de adviseurs in overlappende werkzaamheden/onderwerpen wordt door de coördinatoren afgehandeld.

B. Onzekerheden rondom de administratieve organisatie en Interne Controle van diverse opbrengsten

In de interne organisatie zijn ondertussen (met gebruikmaking van de aanbevelingen van de adviseurs) diverse maatregelen en procedures ingesteld, c.q. geformaliseerd,

met name bij de processen met betrekking tot de facturering van Loods, lig- en meergelden.

De processen met betrekking tot de diverse belastingmiddelen (Erfpacht, Grondbelasting, Logeergastenbelasting, Autoverhuurbelasting, en Motorrijtuigenbelasting) worden momenteel middels reguliere controle op uitgevoerde werkzaamheden en strakkere aansturing van de betrokken medewerkers, beter gevolgd. Het gemis van enerzijds betrouwbare applicaties en systemen en anderzijds de mogelijkheid tot de invoering van vergaande interne controle maatregelen door de kleine opzet van de organisatie zorgen voor uitdagingen om de AO volledig in te richten. Dit betreft hoofdzakelijk processen binnen de afdeling Financien. De processen in de overige afdelingen en directies die raakvlakken hebben met Financien (R&O, Toezicht en Handhaving, Havenkantoor, Burgerzaken) worden op korte termijn ook inhoudelijk eegemaakt, op basis van de adviezen. Er zijn reeds gesprekken gevoerd met de diverse afdelingen in dit kader.

Er wordt op dit moment gekeken naar bestaande software (zo veel mogelijk geïntegreerd) op de voor alle onderdelen/middelen, die ook zo veel mogelijk aansluiten op K2F (interphase, data uitwisseling). Hiervoor zijn reeds gesprekken gevoerd met de afdeling ICT en met mogelijke leveranciers. De diverse applicaties zullen uiterlijk in het 4de kwartaal van 2017 functioneel moeten zijn.

De invoering van de functie Interne Controle is in dit kader ook zeer belangrijk. Hiervoor zijn enerzijds gesprekken gevoerd met de Ministerie van BZK voor financieringsmogelijkheden voor de tijdelijke invulling van deze positie middels de aanwending van middelen van bijzondere uitkeringen, echter met de bedoeling om deze functie permanent op te nemen in de afdeling Financien. Deze functie zal organisatiebreed de invoering en werking van interne controle maatregelen moeten controleren en waarborgen.

C. Waardering van debiteuren en belastingvorderingen

Het beheer en de waardering van de debiteuren en belastingvorderingen blijft een zorgpunt, met name door de huidige splitsing van de facturering enerzijds bij het OLB en de incasso en invordering bij het BCN. Mede door deze opzet en door het gemis van adequate systemen bij het OLB (investeringen hoofdzakelijk niet gedaan als gevolg van deze constructie) is het vooralsnog niet mogelijk om een sluitend beheer te hebben op de debiteuren en belastingvorderingen. Het OLB heeft geen directe toegang tot de systemen van BCN en is afhankelijk van de periodieke verwerking en rapportage van BCN voor wat betreft de ontvangen betalingen van debiteuren en belastingplichtigen en de saldi van de debiteuren en belastingplichtigen. De mutaties van de voorgaande maand worden in de 3de week van de daaropvolgende maand aangeleverd. De afdeling financien heeft geen inzicht op de actuele debiteurenstand vanwege het ontbreken van een debiteurenadministratie die 'up-to-date' is. Daarnaast is het niet

mogelijk en (ook niet wenselijk zijdens BCN) om geregeld elektronische bestanden van mutaties en saldi tussen de entiteiten te moeten wisselen om inzicht te verkrijgen.

Het is technisch niet mogelijk (niet gewenst zijdens BCN) om medewerkers van het OLB binnen het BCN systeem gedeeltelijke toegang te verschaffen om de mutaties en saldi van haar debiteuren populatie te raadplegen c.q. beheren.

Daarnaast heeft het BCN op continu basis US\$ 1 miljoen aan cash flow van het OLB, welke dan weer tot uiting tot komt in de liquiditeitspositie van het OLB.

Teneinde dit zorgunt qua beheer en inzicht in debiteurenpositie en de daarmee samenhangende liquiditeitspositie op te lossen heeft het OLB besloten te investeren in de diverse applicaties die nodig zijn in dit kader (zie vorig paragraaf terzake AO/IC).

De inrichting van de processen en organisatie zal synchroon lopen met de invoering van de nieuwe applicaties.

F. Beschrijving van de administratieve organisatie en interne Controle mbt de Directie Ruimte en Ontwikkeling

De rapporten en adviezen zijn met de directie besproken; een implementatietraject wordt in mei het 3de kwartaal 2017 met de directie gedefinieerd.

15 Afwikkeling FINEB

De jaarrekeningen van FINEB over boekjaren 2013 tot en met 2016 (2016 tot en met 21 oktober 2016) zijn door het Bestuur ingeleverd bij de afdeling Financien. Het Bestuur heeft de jaarrekeningen getekend. SOAB is door het OLB benaderd om een evaluatie te doen van de aangeleverde informatie. De navolgende afspraken zijn gemaakt met het Bestuur:

1. De overdracht van de financiële middelen heeft plaats gevonden (december 970,000).
2. De inventaris en de archieven zijn door FINEB aan het OLB overgedragen (dtkv afdeling facilitaire zaken)
3. HET OLB laat de jaarrekeningen zoals ingeleverd toetsen door het SOAB
4. OLB heeft een notaris benaderd voor de afwikkeling van de liquidatie
5. De kosten gemoeid met de liquidatie (publicatie, KvK, notaris - geschat op maximaal US\$ 2,500) worden het OLB vergoed, aangezien alle liquide middelen overgemaakt zijn naar het OLB

3.2 Balans per 30 juni 2017

ACTIVA	Ultimo 2017	Ultimo 2016
Vaste activa	45,752,596	46,560,670
1 Materiele vaste activa	38,992,260	39,800,334
Gronden en terreinen	932,813	932,813
Woonruimten en bedrijfsgebouwen	7,039,940	7,092,187
Overige duurzame bedrijfsmiddelen	319,369	294,963
Vervoermiddelen	799,989	870,764
Automatiseringsmiddelen	902,332	1,083,538
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	12,916,964	13,299,439
Sportaccomodaties	3,424,848	3,570,626
Activa in bestelling	12,656,005	12,656,005
3 Financiële vaste activa	6,760,335	6,760,335
Deelnemingen	6,251,397	6,251,397
Leningen aan deelnemingen	508,939	508,939
Vlottende activa	24,043,965	18,925,006
5 Voorraden	124,114	124,114
7 Vorderingen	9,749,339	6,994,246
Overige vorderingen	9,749,339	6,994,246
9 Liquide middelen	14,170,513	11,806,646
TOTAAL	69,796,561	65,485,675

3.2 Balans per 30 juni 2017

PASSIVA	Ultimo 2017	Ultimo 2016
<u>Vaste passiva</u>	47,838,024	42,993,065
2 Eigen vermogen	33,569,340	28,065,564
Algemene reserve	27,723,505	27,723,505
Bestemmingsreserve	342,059	342,059
Rekeningresultaat	0	0
Lopend jaar	5,503,776	
4 Voorzieningen	1,314,268	1,377,218
Voorziening pensioen gezagdragers	1,314,268	1,377,218
Naheffing werkgeverslasten	0	0
6 Vaste schulden	12,954,416	13,550,284
Vaste schulden met een looptijd langer dan twee jaar aan andere publiekrechtelijke lichamen	12,471,294	13,068,422
Lening masterplan onderwijshuisvesting	12,471,294	13,068,422
Terug te betalen doelsaldo	0	0
Overige vaste schulden	483,122	481,862
Waarborgsommen	483,122	481,862
8 Vlottende passiva	21,958,537	22,492,611
Schulden op korte termijn	21,958,537	22,492,611
Schulden met een looptijd korter dan twee jaar aan andere publiekrechtelijke lichamen	7,310,741	7,310,741
Overige kortlopende schulden	7,743,464	8,077,344
Overlopende passiva	6,904,332	7,104,525
TOTAAL	69,796,561	65,485,675

juni

Nr.	Hoofdfunctie / functie	Werkelijke lasten van het dienstjaar 2016	Geraamde lasten primitieve begroting 2017	Geraamde lasten na wijziging in dienstjaar 2017	Werkelijke lasten van het dienstjaar 2017
HF 0	Algemeen bestuur	15,601,901	17,448,848	18,754,384	7,963,194
001	Bestuursorganen	1.836,743	2.247,575	2.343,631	1.053,587
002	Bestuursapparaat	11.784,751	13.046,520	14.009,806	5.890,577
003	Burgerzaken	899,941	972,617	1.244,467	175,671
020	Eigend.niet voor de openb. dienst bestemd	1,080,967	1,182,136	1,156,480	553,410
HF 1	Openbare Orde en veiligheid	1,155,769	1,080,384	1,269,033	598,315
130	Rampenbestrijding	107,304	1,500	175,050	36,113
140	Overige beschermende maatregelen	1,048,465	1,078,884	1,093,983	562,202
HF 2	Verkeer, vervoer en waterstaat	4,906,247	4,431,704	4,662,831	2,318,263
200	Algemeen beheer DROB	0	0	0	0
210	Wegen, straten en pleinen	3,391,600	3,132,952	3,248,524	1,633,821
211	Verkeersmaatregelen te land	96,755	861,948	101,829	52,133
222	Verkeersmaatregelen te water	1,417,892	436,804	1,312,478	632,309
HF 3	Economische zaken	2,196,795	1,972,989	2,547,904	1,054,685
300	Dienst economische zaken	816,434	847,068	855,898	438,173
310	Handel en industrie	519,664	214,411	627,541	203,545
341	Overige agrarische zaken, jacht en visserij	860,696	911,510	1,064,465	412,966
HF 4	Onderwijs	2,701,038	2,395,858	2,388,947	1,190,740
400	Algemeen beheer onderwijs	800,090	903,666	896,755	441,698
410	Openbaar voorbereidend onderwijs	0	0	0	0
411	Bijzonder voorbereidend onderwijs	0	0	0	0
430	Openbaar buitengewoon onderwijs	0	0	0	0
460	Voortgezet onderwijs	0	0	0	0
461	Bijzondere scholengemeenschappen	0	0	0	0
480	Gemeenschap uitg./inkom.onderwijs	1,241,647	796,891	796,891	419,391
482	Volwasseneneducatie	659,301	695,301	695,301	329,651
HF 5	Cultuur en recreatie	5,448,992	5,837,674	6,472,146	2,863,373
510	Openbaar bibliotheekwerk	406,886	405,627	457,062	200,257
530	Sport	1,996,007	1,970,299	2,254,139	919,485
540	Kunst	897,777	1,090,780	1,139,977	765,221
541	Oudheidkunde / musea	12,182	6,990	6,990	268
560	Maatsch.leefbaarheid en openluchtrecre.	2,136,140	2,363,978	2,613,978	978,142

Nr.	Hoofdfunctie / functie	Werkelijke lasten van het dienstjaar 2016	Geraamde lasten primitieve begroting 2017	Geraamde lasten na wijziging in dienstjaar 2017	Werkelijke lasten van het dienstjaar 2017
HF 6	Sociale voorzieningen en maatschappelijk werk	6,794,367	4,394,303	7,227,596	3,068,312
600	Alg. beheer soc. voorr. en maatsch. dienstverl.	1,303,220	1,297,794	1,496,687	434,413
610	Onderstandverlening	0	0	0	0
611	Werkgelegenheid	743,474	0	748,540	165,862
620	Maatschappelijke begeleiding en advies	0	0	0	0
630	Sociaal-cultureel werk / jeugd- en jong werk	3,353,280	2,690,324	4,331,764	2,031,092
640	Bejaardenzorg	330,195	48,385	73,835	144,299
650	Kinderopvang	1,022,640	317,500	461,470	258,746
651	Dagopvang gehandicapten	41,557	40,300	115,300	33,900
HF 7	Volksgezondheid	7,356,165	5,484,815	8,420,715	2,176,377
700	Algemeen beheer volksgezondheid	975,539	1,124,418	1,842,763	450,783
710	Preventieve en curatieve gezondheidszorg	207,765	268,700	398,690	159,960
720	Slachthuizen	7,744	10,100	10,100	5,050
721	Reiniging	2,752,413	2,723,300	2,723,300	714,837
722	Riolering en waterzuivering	1,990,912	0	854,780	0
723	Milieu en natuurbeheer	858,426	809,107	1,723,077	572,003
725	Openbare Hygiene	563,366	549,190	868,005	273,744
730	Overige volksgezondheid	0	0	0	0
HF 8	Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	917,439	738,148	738,148	353,924
810	Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	0	0	0	0
822	Overige volkshuisvesting	917,439	738,148	738,148	353,924
HF 9	Financiering en algemene dekkingsmiddelen	4,036,076	3,189,579	5,235,418	2,706,245
910	Storting in reserves en voorzieningen	0	0	143,780	0
911	Geldleningen	0	0	0	0
913	Dividenden	34,110	0	0	0
920	Belastingen	189,947	157,000	157,000	22,557
921	Algemene uitkeringen	0	0	0	0
922	Algemene uitgaven / inkomsten	3,812,019	3,032,579	2,802,682	2,852,212
990	Saldi van kostenplaatsen	0	0	1,063,156	-168,525
992	Saldo gewone dienst	0	0	1,068,800	0
	Totaal	51,114,790	46,974,302	57,717,122	24,293,428

Totaal baten 53,357,892 46,974,302 56,692,122 29,797,204

Resultaat -2,243,102 0 1,025,000 -5,503,776

juni

Nr.	Hoofdfunctie / functie	Werkelijke baten van het dienstjaar 2016	Geraamde baten primitieve begroting 2017	Geraamde baten na wijziging in dienstjaar 2017	Werkelijke baten van het dienstjaar 2017
HF 0	Algemeen bestuur	4,293,981	3,453,982	4,199,682	3,191,714
001	Bestuursorganen	117,009	16,182	16.182	5,019
002	Bestuursapparaat	728,732	421,500	912.000	277,807
003	Burgerzaken	463,643	377,000	632.200	239,089
020	Eigend.niet voor de openb. dienst bestemd	2,984,598	2,639,300	2,639,300	2,724,799
HF 1	Openbare Orde en veiligheid	153,145	32,000	205,550	1,056,307
130	Rampenbestrijding	107,088	0	173,550	0
140	Overige beschermende maatregelen	46,057	32,000	32,000	1,056,307
HF 2	Verkeer, vervoer en waterstaat	1,833,781	2,087,300	2,072,660	995,292
200	Algemeen beheer DROB	0	0	0	0
210	Wegen, straten en pleinen	0	0	-28,440	0
211	Verkeersmaatregelen te land	88,342	87,000	87,000	51,058
222	Verkeersmaatregelen te water	1,745,439	2,000,300	2,014,100	944,234
HF 3	Economische zaken	653,439	379,200	792,330	180,940
300	Dienst economische zaken	78,451	60,000	60,000	39,367
310	Handel en industrie	567,823	313,000	726,130	135,747
341	Overige agrarische zaken, jacht en visserij	7,165	6,200	6,200	5,826
HF 4	Onderwijs	8,262	7,800	7,800	3,987
400	Algemeen beheer onderwijs	0	0	0	0
410	Openbaar voorbereidend onderwijs	0	0	0	0
411	Bijzonder voorbereidend onderwijs	0	0	0	0
430	Openbaar buitengewoon onderwijs	0	0	0	0
460	Voortgezet onderwijs	0	0	0	0
461	Bijzondere scholengemeenschappen	0	0	0	0
480	Gemeenschap uitg./inkom.onderwijs	8,262	7,800	7,800	3,987
482	Volwasseneneducatie	0	0	0	0
HF 5	Cultuur en recreatie	61,829	0	189,510	19,739
510	Openbaar bibliotheekwerk	0	0	42,670	0
530	Sport	59,797	0	146,840	5,250
540	Kunst	0	0	0	14,489
541	Oudheidkunde / musea	0	0	0	0
560	Maatsch.leefbaarheid en openluchtrecre.	2,032	0	0	0

Nr.	Hoofdfunctie / functie	Werkelijke baten van het dienstjaar 2016	Geraamde baten primitieve begroting 2017	Geraamde baten na wijziging in dienstjaar 2017	Werkelijke baten van het dienstjaar 2017
HF 6	Sociale voorzieningen en maatschappelijk werk	3,394,137	565,100	3,351,380	1,536,680
600	Alg. beheer soc. voorz. en maatsch. dienstverl.	173,660	0	226,880	0
610	Onderstandverlening	0	0	0	0
611	Werkgelegenheid	743,474	0	748,540	0
620	Maatschappelijke begeleiding en advies	0	0	0	0
630	Sociaal-cultureel werk / jeugd- en jong werk	1,279,668	565,100	2,206,540	576,903
640	Bejaardenzorg	292,196	0	25,450	527,094
650	Kinderopvang	905,140	0	143,970	432,683
651	Dagopvang gehandicapten	0	0	0	0
HF 7	Volksgesondheid	4,180,227	2,295,800	5,110,290	699,438
700	Algemeen beheer volksgezondheid	52,174	292,700	1,000,150	146,334
710	Preventieve en curatieve gezondheidszorg	3,041	0	24,690	29,980
720	Slachthuizen	6,501	5,000	5,000	2,702
721	Reiniging	1,297,761	1,243,300	1,243,300	0
722	Riolering en waterzuivering	1,990,912	0	854,780	0
723	Milieu en natuurbeheer	787,767	734,800	1,648,770	500,734
725	Openbare Hygiene	42,070	20,000	333,600	19,688
730	Overige volksgezondheid	0	0	0	0
HF 8	Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	241,478	235,000	235,000	187,661
810	Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	0	0	0	0
822	Overige volkshuisvesting	241,478	235,000	235,000	187,661
HF 9	Financiering en algemene dekkingsmiddelen	38,537,613	37,918,120	40,527,920	21,925,446
910	Storting in reserves en voorzieningen	0	0	0	0
911	Geldleningen	0	0	0	0
913	Dividenden	682,192	680,000	680,000	0
920	Belastingen	8,628,898	9,510,000	9,510,000	5,517,306
921	Algemene uitkeringen	27,328,120	27,328,120	27,328,120	13,699,725
922	Algemene uitgaven / inkomsten	998,402	400,000	400,000	2,708,415
992	Saldo gewone dienst	900,000	0	2,609,800	0
	Totaal	53,357,892	46,974,302	56,692,122	29,797,204

Bonaire 2017
Uitvoeringsrapportage: Kasstroomoverzicht

Toelichting

Het kasstroomoverzicht betreft de verklaring van het verschil in resultaat tussen baten/lasten en de mutaties in liquide middelen in dezelfde periode.

Kasstroomoverzicht per 30-9-2016	Periode			
	t/m 1e kwartaal 2017	t/m 2e kwartaal 2017	t/m 3e kwartaal 2017	Periode t/m 4e kwartaal 2017
I Kasstroom uit operationele activiteiten				
Resultaat Rekening van Baten en Lasten (exploitatie)		5.503,776		
<i>Aanpassen voor:</i>				
- Afschrijvingen materiële vaste activa		852,189		
- Vrijval (bestemmings)reserves		(62,950)		
- Dotaties aan voorzieningen	0			
- Onttrekkingen aan voorzieningen				
<i>Veranderingen in werkkapitaal:</i>				
- Vorderingen/loftende activa		(2.755,093)		
- Schulden op korte termijn		(534,074)		
<i>Aanpassing overig:</i>				
Ontvangen interest	0	0		
Betaalde interest	0	0		
Kasstroom uit operationele activiteiten (exploitatie)	0	3.003,848	0	0
II Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Investeren in materiële vaste activa	0	(44,115)		
Desinvesteren in materiële vaste activa	0			
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	0	(44,115)	0	0
III Kasstroom uit financieringsactiviteiten				
Ontvangen uit langlopende schulden	0			
Aflossing van langlopende schulden		(595,868)		
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	0	(595,868)	0	0
Mutatie liquide middelen: H+HII	0	2.363,866	0	0
Liquide middelen einde periode		14.170.513		
Liquide middelen begin periode		11.806.646		
Mutatie liquide middelen GMB	0	2.363,867	0	0

Resultaat periode (aanlevering OL in rapportage)

Aanwenden bestemmingsreserve voor investeringen in MVA (=baat, geen ontvangst)
Dotatie voorziening (=last, geen uitgave)

Toename (per saldo) debiteuren (=baat, geen ontvangst)
Toename crediteuren (nog niet vervallen factuurtermijnen) (=last, geen uitgave)

Ontvangen interest betrekking hebbende op voorgaande periode (=ontvangst, geen baat)
Vooruitbetaalde interest (=uitgave, geen last)

Investeren in MVA (=uitgave, geen last)
Verkoop MVA (boekwaarde) (=ontvangst, geen bate)

Ontvangen bedrag aan renteloze lening (=ontvangst, geen bate)
Aflossing op bijvoorbeeld renteloze leningen (=uitgave, geen last)

Vaststelling dmv GMB
Vaststelling dmv GMB

0 Vaststelling Cft dmv GMB

Openbaar Lichaam Bonaire

Liquiditeitsverzicht tot en met 2de kwartaal 2017

Uitgaven	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december	cum werkelijk	reserf budget	Budget 2017
0 Onvoorzien	0	0	0	0	0	0	34,883	34,883	34,883	34,883	34,883	34,883	0	212,000	212,000
10 salarissen en sociale lasten	1.471,351	1.383,630	1.315,018	1.353,418	1.341,191	2.200,665	1.981,963	1.981,963	1.981,963	1.981,963	1.981,963	1.981,963	9,065,274	11,891,777	20,957,051
20 Rente en afschrijving	0	0	0	568,126	142,031	142,031	142,031	142,031	142,031	142,031	142,031	142,031	852,189	852,188	1,704,377
30 Personeel van Derden	101,338	83,884	134,025	87,831	90,759	85,830	142,836	142,836	142,836	142,836	142,836	142,836	583,666	897,634	1,481,300
31 Energie	29,822	117,728	75,174	44,514	123,441	82,215	97,001	97,001	97,001	97,001	97,001	97,001	472,893	582,007	1,054,900
33 Duurzame goederen	0	0	0	0	44,115	0	49,948	49,948	49,948	49,948	49,948	49,948	44,115	299,686	343,800
34 Overige goederen en diensten	933,790	1,083,955	1,154,074	1,201,212	781,605	1,047,763	2,006,873	2,006,873	2,006,873	2,006,873	2,006,873	2,006,873	6,202,398	12,530,865	18,733,263
40 belastingen	0	48	0	3,748	8	3,748	741	741	741	741	741	741	7,552	4,448	12,000
42 Subsidies en bijdragen	677,146	847,138	729,703	761,303	826,773	1,152,452	917,888	917,888	917,888	917,888	917,888	917,888	4,994,514	5,523,917	10,518,431
5 Langlopende schulden	0	0	0	0	0	597,128	99,689	99,689	99,689	99,689	99,689	99,689	597,128	598,135	1,195,263
6 Doorbelastingen en afschrijvingen	566,341	566,341	1,722,561	566,341	566,341	1,525,063	256,003	256,003	256,003	256,003	256,003	256,003	5,517,988	1,536,017	7,049,005
	3,779,798	4,082,723	5,130,553	4,586,493	3,916,264	6,836,896	5,729,857	5,729,857	5,729,857	5,729,857	5,729,857	5,729,857	28,332,716	34,928,674	63,261,390
Mutaties vaste activa	0	0	0	0	0	44,115	33,333	33,333	33,333	33,333	33,333	33,333			
Totaal afschrijvingen	0	0	0	(568,126)	(142,031)	(142,031)	(142,032)	(142,032)	(142,032)	(142,032)	(142,032)	(142,032)			
Totaal passiva mutaties - balansposten	65,952	444,691	(281,487)	(1,912,858)	(1,970,020)	4,853,325	377,495	377,495	377,495	377,495	377,495	377,495			
TOTAAL UITGAVEN	3,845,740	4,527,414	4,849,066	2,105,509	1,804,212	11,592,304	5,998,653	5,998,653	5,998,653	5,998,653	5,998,653	5,998,653			

ONTVANGSTEN	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december	totaal	totaal	totaal
20 Rente en afschrijving	0	0	0	0	0	0	397,396	397,396	397,396	397,396	397,396	397,396	2,384,377	2,384,377	2,384,377
32 Erfpacht	40,208	21,421	18,138	41,717	17,481	2,715,557	(55,690)	(55,690)	(55,690)	(55,690)	(55,690)	(55,690)	2,854,517	(394,139)	2,520,382
33 verkoop gebouwen	0	0	0	0	0	250	73,292	73,292	73,292	73,292	73,292	73,292	439,750	439,750	440,000
34 Overige goederen en diensten	425,677	394,466	855,696	375,704	430,666	1,373,713	306,878	306,878	306,878	306,878	306,878	306,878	3,861,92	1,841,277	5,703,200
40 Belastingen	1,236,431	1,012,769	883	567,685	306,330	1,723,325	643,763	643,763	643,763	643,763	643,763	643,763	4,847,422	3,862,578	8,710,000
41 Overige ontvangsten	0	579,017	7,125,793	28,000	626,968	7,558,175	3,351,798	3,351,798	3,351,798	3,351,798	3,351,798	3,351,798	15,917,95	20,110,787	36,028,740
42 Bijdragen	0	0	0	0	0	0	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	0	0	0
6 Doorbelastingen en afschrijvingen	566,341	566,341	1,930,722	566,341	566,341	2,158,337	186,711	186,711	186,711	186,711	186,711	186,711	6,354,423	1,120,268	7,474,691
	2,268,656	2,574,014	9,931,232	1,579,446	1,947,785	15,535,358	4,904,148	4,904,148	4,904,148	4,904,148	4,904,148	4,904,148	33,836,497	79,424,898	63,261,390
Totaal mutaties activa - balansposten	(502,120)	352,598	1,174,465	(768,298)	1,110,266	(4,115,291)	941,012	941,012	941,012	941,012	941,012	941,012			
TOTAAL ONTVANGSTEN	1,786,536	2,926,611	11,105,697	811,148	3,058,052	11,420,067	5,845,161	5,845,161	5,845,161	5,845,161	5,845,161	5,845,161			

NETTO MUTATIES	(2,079,204)	(1,600,802)	6,256,631	(1,294,361)	1,253,840	(172,238)	(153,492)	(153,492)	(153,492)	(153,492)	(153,492)	(153,492)	(153,492)	(153,492)	(153,492)
SALDO LIQUIDITEIT	9,727,442	8,126,640	14,383,271	13,088,910	14,342,750	14,170,512	14,017,020	13,863,528	13,710,036	13,556,544	13,403,052	13,249,560			

Bonaire: 2017
1ste Uitvoeringsrapportage: verplichtingsadministratie

Toelichting

In dit overzicht worden in kolom D de nog openstaande verplichtingen aangegeven, die uiteindelijk zullen leiden tot lasten in de exploitatiesteer. Een verplichting wordt gedefinieerd als een reeds geautoriseerde bestelling waarvan de prestatie nog moet worden geleverd (lees: toekomstige last). In kolom G wordt de 'vrije ruimte' inzichtelijk gemaakt. De vrije ruimte wordt berekend door de actuele begrotingsstand te verminderen met gerealiseerde lasten en nog openstaande verplichtingen.

Functie	Omschrijving	Verplichtingen (effect op exploitatieresultaat)				Actuele begrotingsstand (incl BW's)	Ruimte per functie, verschil lasten minus verplichtingen
		Realisatie last cumulatief t/m kwartaal	Aangegane verplichtingen (nog geen last)	Realisatie last + aangegane verplichtingen ultimo 2015			
001	Bestuursorganen	1.053,587	4,142	1.057,729	2.332,956	1.275,227	
002	Bestuursapparaat	5.880,527	221,846	6.102,373	13.730,268	7.627,895	
003	Burgerzaken	475,671	156	475,826	1.217,986	742,160	
020	Eigendommen niet voor openbare dienst bestemd	553,410	1,661	555,071	1.179,567	624,496	
130	Rampenbestrijding	36,113	0	36,113	175,050	138,937	
140	Overige beschermende maatregelen	562,202	514	562,716	1.093,983	531,267	
210	Wegen straten en pieren	1.633,821	271,444	1.905,266	3.248,524	1.343,258	
211	Verkeersmaatregelen te land	52,133	0	52,133	101,829	49,696	
222	Verkeersmaatregelen te water	632,309	637	632,946	1.312,478	679,532	
300	Economische zaken	438,173	0	438,173	855,898	417,725	
310	Handel en industrie	203,545	0	203,545	627,541	423,996	
341	Overige Agrarische Zaken, jacht en Visserij	412,966	18,281	431,247	1.064,465	633,218	
400	Algemeen Beheer	441,698	90	441,788	896,755	454,967	
480	Gemeenschappelijke uitgaven van het Onderwijs	419,391	13,263	432,655	796,891	364,236	
482	Volwasseneducatie	329,651	0	329,651	695,301	365,651	
510	Openbaar Bibliotheekwerk	200,257	0	200,257	457,062	256,805	
530	Sport	919,485	2,106	921,590	2.254,139	1.332,549	
540	Kunst	765,221	0	765,221	1.139,977	374,756	
541	Oudheidkunde/musea	268	0	268	6,990	6,722	
560	Maatschappelijke leefbaarheid en openlucht recreatie	978,142	0	978,142	2.613,978	1.635,836	
600	Algemeen Beheer Soc Voorzieningen en maatsch dien	434,413	11	434,424	1.445,942	1.011,518	
611	Werkgelegenheid	165,862	0	165,862	748,540	582,678	
630	Sociaal cultureel werk en jeugd- en jongerenwerk	2,031,092	15,000	2,046,092	4,331,764	2,285,672	
640	Bejaardenzorg	144,299	0	144,299	73,835	-70,464	
650	Kinderopvang	258,746	0	258,746	461,470	202,724	
651	Dagopvang gehandicapten	33,900	0	33,900	115,300	81,400	
700	Algemeen beheer Volksgezondheid	450,783	0	450,783	1.842,763	1.391,980	
710	Preventieve en curatieve gezondheidszorg	159,960	0	159,960	398,690	238,730	
720	Slachthuizen	5,050	0	5,050	10,100	5,050	
721	Reiniging	714,837	0	714,837	2.723,300	2.008,463	
722	Riolering en waterzuivering	0	0	0	854,780	854,780	
723	Milieu en natuurbeheer	572,003	0	572,003	1,741,877	1.169,874	
725	Overige openbare hygiene	273,744	4	273,748	868,005	594,257	
820	Overige volkshuisvesting	353,924	0	353,924	738,148	384,224	
920	Belastingen	22,557	0	22,557	530,461	507,904	
922	Algemene uitgaven en inkomsten	2,852,212	344	2,852,556	3,032,579	1,80,023	
990	Saldo kostenplaatsen	-168,525	0	-168,525	0	0	
992	Saldo gewone dienst	0	0	0	43,800	43,800	
	VERPLICHT (gewone dienst totaal)		549,499	25,011,451	55,762,992	30,751,541	
	VERPLICHT (interne dienst totaal)		31,513			0	
	VERPLICHT (kapitaal dienst totaal)		0			0	
	TOTAAL VERPLICHT	24,293,428	581,012				

2de Uitvoeringsrapportage 2017: overzicht Personeel

Toelichting
De BBV BES, artikel 20, lid 1 vereist dat de toelichting op de lasten en lasten in ieder geval een overzicht personeel bevat.
Hiervan wordt vermeld het aantal personeelsleden in fte en de salarislasten.
De personeelslasten -exclusief externe inhuur- maken een belangrijk onderdeel uit (ruim 30%) van de totale begroting van het openbaar lichaam.

In goedgekeurde begroting 2017	Aantal FTE's in dienst van het openbaar lichaam (boomlijst)				In dienst op de laatste dag van het 4e kwartaal 2017	In dienst op de laatste dag van het 3e kwartaal 2017	In dienst op de laatste dag van het 2e kwartaal 2017	In dienst op de laatste dag van het 1e kwartaal 2017	opmerking / toelichting.
	na 1ste BW	na 2de BW	na 3de BW	na 4de BW					
340					327		328		De gewenste formatie - 411 fte's, waarvan goedgekeurd 364 fte's. In dienst is 340 en op basis van projecten 8. Vacatures 24 fte's bron payroll Mei 2015

In meest recente begroting 2017	Personeelsbudget, huidig personeel inclusief steelposten van het openbaar lichaam				Lasten 4e kwartaal	Lasten 3e kwartaal	Lasten 2e kwartaal	Lasten 1e kwartaal	opmerking / toelichting.
	na 1ste BW	na 2de BW	na 3de BW	na 4de BW					
19.449.472	19.449.472	19.009.901	18.523.982	3.873.027	4.622.053	8.495.720	5.014.131	13.509.851	18.523.982

In meest recente begroting 2017	Personeelsbudget, voormalig personeel van het openbaar lichaam				Lasten 4e kwartaal	Lasten 3e kwartaal	Lasten 2e kwartaal	Lasten 1e kwartaal	opmerking / toelichting.
	na 1ste BW	na 2de BW	na 3de BW	na 4de BW					
1.507.579	1.507.579	1.327.882	1.448.620	296.372	273.182	566.554	439.533	1.009.087	1.448.620

In goedgekeurde begroting 2017	Aantal FTE's externe inhuur				Aantal contracten op de laatste dag van het 4e kwartaal	Aantal contracten op de laatste dag van het 3e kwartaal	Aantal contracten op de laatste dag van het 2e kwartaal	Aantal contracten op de laatste dag van het 1e kwartaal	opmerking / toelichting.
	na 1ste BW	na 2de BW	na 3de BW	na 4de BW					
14					20				Aantal is exclusief ondersteuning van fractiekamers.

In meest recente begroting 2017	Salarislasten externe inhuur				Lasten 4e kwartaal	Lasten 3e kwartaal	Lasten 2e kwartaal	Lasten 1e kwartaal	opmerking / toelichting.
	na 1ste BW	na 2de BW	na 3de BW	na 4de BW					
1.350.600	1.481.300	1.726.688	1.915.988	319.247	264.420	583.666	666.661	1.250.327	In het gereserveerde bedrag is rekening gehouden met ondersteuning van fractiekamers (varieert maandelijks tussen 5 à 13 natuurlijke -en rechtspersonen) en ook budgetten.

Begroete 2017

2de Uitvoeringsrapportage: Overzicht van investeringen

Toelichting

Artikel 17 BW BES bepaakt dat er een overzicht van voorgenomen investeringen (als uitga van financiering) in de begroting dient te worden opgenomen. Gedetailleerd overzicht maakt het mogelijk dat gedurende het jaar per kwartaal het verloop van nieuw voorgenomen en reeds lopende investeringen kunnen worden gevolgd. Per kwartaal worden de bestaande wijzigingen die op het kwartaal betrekking hebben (niet zijnde de met de investering gemiddelde onderhouden/efficiëntie) vastgesteld. De indicatie van de factor waarmee geleende praktises z daarbij beïnvloed.

Functie	Investeringen	Investering-bedrag	1e BW	Nieuwe stand 1e BW	2e BW	Nieuwe stand 2e BW	3e BW	Nieuwe stand 3e BW	Gelvesteerd t/m 1e kwartaal	Gelvesteerd t/m 2e kwartaal	Gelvesteerd t/m 3e kwartaal	Verplicht t/m 3e kwartaal	Totale investering	Vrije ruimte	Wijze van financiering
	<i>Geldleningen</i>														
911	Aflossing Renteloze lening Onderwijs	1.005.263		1.005.263		1.005.263		1.005.263	502.632	502.632			502.632	502.632	Overschot begr. GD
911	Aflossing FAO - BES	190.000		190.000		190.000		190.000	94.497	94.497			94.497	95.504	Overschot begr. GD
	TOTAAL	1.195.263	0	1.195.263	0	1.195.263	0	1.195.263	0	597.128	0	0	597.128	598.135	
	<i>Voorgenomen investeringen</i>														
002	Uitvoering beleidsplan automatisering	300.000	0	300.000	200.000	500.000	0	500.000				0	0	500.000	Overschot begr. GD
022	Aanschaf IP- Telefontie	0	43.800	43.800	43.800	43.800	0	43.800	0	44.115	0	0	44.115	(315)	Overlopende posten 2016
210	Aanschaf Straatnaamborden			75.000	75.000	75.000	0	75.000					0	75.000	Overschot begr. GD
210	Infrastructuur			750.000	750.000	750.000	0	750.000					0	750.000	Overschot begr. GD
	TOTAAL	300.000	43.800	343.800	1.025.000	1.368.800	0	1.368.800	0	44.115	0	0	44.115	1.324.686	

Toelichting op de uitvoeringsrapportage: Overzicht van Investeringen

002.Uitvoering beleidsplan, automatisering en conferentie apparatuur

In de primaire begroting 2017 is een bedrag van 2 ton gereserveerd voor het verder uitvoeren van de beleidsplan automatisering waarvan de prioriteit ligt aan het vervangen van de huidige Document Management System - DMS. Verder wordt een bedrag van 1 ton gereserveerd voor het deels financieren van een applicatiesoftware voor de directie SZ. In de tweede kwartaal is een additioneel bedrag van 2 ton opgenomen voor het aanschaffen van applicaties inlv verbetering financieel beheer.

022.Aanschaf IP- telefontie

Het project IP- telefontie is in de laatste kwartaal van 2016 gefinancierd. Er is een vertragting opgelopen met betrekking tot het invoeren van het project. In de 2de wijziging is het restant bedrag gereserveerd (overlopende posten 2016) om in 2017 het project af te kunnen ronden. De laatste tranche van het project is in de tweede kwartaal betaald.

210.Aanschaf straatnaamborden en infrastructuur

In de tweede begrotingswijziging is een bedrag van 75.000 opgenomen voor noodzakelijke investeringen in straatnaamborden. Verder is een bedrag gereserveerd voor infrastructuurle werkzaamheden w.o. aanleg van parken.

911.Geldleningen

Dit betreft een technische boeking. Bedrag wordt verrekend met de Vrije Uitkering. Bedrag wordt voortaan per kwartaal verwerkt.

Bonaire 2017
Zde Uitvoeringsrapportage: Overzicht reserves en voorzieningen

Toelichting

Artikel 18 van de BBV BES bepaalt dat er een overzicht reserves en voorzieningen in de begroting van een openbaar lichaam dient te worden opgenomen. Dit overzicht maakt het nodig dat gedurende het jaar de mutaties in de reserves en voorzieningen worden gevolgd.

Staat van reserves	Stand 1-1-2017	Mutaties als gevolg van 1e wijziging	Mutaties als gevolg van 2e wijziging	Mutaties als gevolg van 3e wijziging	Mutaties als gevolg van 4e wijziging	Stand 31-12-2017
<i>Algemene reserves</i>						
300 - Algemene reserve (t/m jaarrekening 2015)	27,723,505	0	-1,975,000	0	0	25,748,505
300 - Rekening resultaat 2016*	0	0	0	0	0	0
TOTAAL	27,723,505	0	-1,975,000	0	0	25,748,505
<i>Bestemmingsreserves</i>						
Bestemmingsreserve:						
320 - Huisvesting en onderwijs	342,059		0	0	0	342,059
TOTAAL	342,059	0	0	0	0	342,059
<i>Voorzieningen</i>						
420 - Voorziening debiteuren (jaarrekening 2015)	1,600,000	0	82			1,600,082
430 - Voorziening pensioen gezagdragers (jaarrekening 2015)	1,377,218	-48,678	0	0	0	1,328,539
440 - Voorziening naheffing werkgeversastan	0	0	0	0	0	0
TOTAAL	2,977,218	-48,678	82	0	0	2,977,218

Opmerkingen mutaties Zde kwartaal 2017

Staat van Reserves

* De standen op 1-1-2017 van het Rekening Resultaat 2016 is gebaseerd op nieuwe cijfer na controle van SOAB.

In de tweede wijziging wordt voorgesteld om een bedrag van \$ 1.975.000 van de Algemene Reserve vrij te maken om voorstellen te kunnen dekken.

Bestemmingsreserves

Geen uitgaven tot en met de tweede kwartaal. Voornemens is om in de derde kwartaal te beginnen met de verbouwing.

Voorzieningen

In periode 6 is per abuis boekingen twv \$ 82,03 verwerkt op 420- Voorziening debiteuren. Deze boekingen worden in periode 7 gecorrigeerd. Betreft facturen van APC mbt Uitkering Gezagdragers van de maanden jan t/m juni 2017 met uitzondering van de maand mei 2017.

Bonaire 2017
2de Uitvoeringsrapportage: overzicht Bijzondere uitkeringen

Inclusie
De onderstaand overzicht staat de enige uitkering voor het jaar 2016 opgenomen. Conform artikel 20 lid 4 B.V. BES dient een openbaar lichaam dit overzicht te verschaffen.
Evensz wordt macht verschafft in de vorming van de enige uitkering als gevolg van terugbetaling-verplichtingen aan Nederland.
Toeslatte wordt een overzicht gepresenteerd van de tot dat moment bekende specifieke bijzondere uitkeringen.

Bijzondere uitkeringen 2017

Functie	Doeluitkering	Begin balans 2017	Ontvangsten 2017	Uitgaven exploitatie	Uitgaven investeringen	Totaal uitgaven	Eindpositie 2017	Toelichting
6.002.20.05	Doeluitkering	336,963	0	97,247		97,247	239,716	
6.002.20.06	B&O Implementatie WOLBES/FinBES	124,155	0	13,012		13,012	111,143	
6.002.20.08	Ontwikkelplannen	29,326	0	0		0	29,326	
6.002.20.09	Verbetertraject Financieel Beheer	74	0	0		0	74	
6.003.00.03	Straatnamen	15,052	0	0		0	15,052	
6.003.00.04	Verstrekking paspoorten t/m 12 jarigen	18,659	0	0		0	18,659	
6.003.00.05	Verbetering Kwaliteit PIVA	54,529	0	0		0	54,529	
6.003.00.06	Communicatieplan – Voorkomen identiteitsfraude	7,009	0	318		318	6,690	
6.003.00.07	Digitalisering akten Burgerzaken	159,980	0	0		0	159,980	
6.130.00.05	Rampenbestrijding	173,551	0	34,773		34,773	138,778	
6.210.00.08	Passangrahan	(28,446)	0	0		0	28,446	
6.222.00.05	Professionalisering en upgradng havenbedrijf Bonaire*	13,805	0	10,547		10,547	3,258	
6.310.00.05	Economische Ontwikkeling Bonaire	13,697	0	228		228	13,469	
6.310.00.06	Oprichting Trade en Investment Board	23,900	0	0		0	23,900	
6.310.00.07	Actualisering Visie & Ambitie Bonaire	0	0	0		0	0	
6.310.00.08	Opstellen Strategisch Toerisme Plan	0	0	0		0	0	
6.310.00.09	Duurzaamheidsgraadmeter	0	0	0		0	0	
6.310.00.10	Opzet en uitbouw Bonaire	60,000	1,588	1,588		1,588	60,000	Verhoogd tot 1,587,50
6.310.00.11	Bereikbaarheid*	134,186	0	9,208		9,208	124,978	Verhoogd tot 1,587,50
6.310.00.12	Qredits	177,950	0	80,000		80,000	97,950	
6.310.00.13	Project Management EOB	402	0	0		0	402	
6.310.00.14	Cost of doing Business	3,015	0	5,317		5,317	2,303	
6.510.00.05	Herinrichting Bibliotheek	42,671	0	0		0	42,671	
6.530.00.05	Buurtsporthoach	146,849	0	14,099		14,099	132,750	
6.600.10.12	Noodopvang en -begeleiding	216,169	0	15,538		15,538	200,630	
6.600.10.13	Schuldhelpverlening	10,720	0	0		0	10,720	
6.611.00.05	Job programma Horeca/Toerisme	(55,732)	0	0		0	55,732	
6.611.00.07	Job programma Bouwsector	(6,181)	0	0		0	(6,181)	
6.611.00.08	Job programma Landbouw Veeteelt	292,191	0	64,881		64,881	227,310	
6.611.00.09	Woningverbetering kansarme gezinnen 2	(2,359)	0	0		0	2,359	
6.611.00.10	Toeleiding jongeren naar werk 2	0	0	0		0	0	
6.611.00.11	Veilighedsinstituut	0	0	0		0	0	
6.611.00.12	Job programma Naschoolse opvang	0	0	0		0	0	
6.611.00.13	Jobprogramma Algemeen	315,356	0	97,841		97,841	217,515	
6.611.00.14	Woningverbetering Particulieren	205,269	0	3,140		3,140	202,129	
6.630.00.03	Sociale Kanstraject Jongeren	98,633	576,903	280,286		280,286	395,250	
6.630.00.04	Integrale Wijkaanpak 2	65,907	0	0		0	65,907	
6.630.00.05	Leer Woon Werkcentrum Jong Bonaire	7,285	0	0		0	7,285	
6.630.00.06	Integrale Wijkaanpak 3	(9,900)	0	0		0	9,900	
6.630.00.07	Integrale Wijkaanpak 4	280,854	0	167,051		167,051	113,802	
6.630.00.08	ICT in de Wijken	193,683	0	109,304		109,304	84,379	
6.630.00.09	Begeleiding Risicogroepen	80,189	0	0		0	80,189	
6.630.00.10	SHARK	96,580	0	96,600		96,600	1,201	
6.630.00.11	Plan van aanpak Kinderrechten Bonaire	606,981	0	117,127		117,127	489,855	Verhoogd tot 500
6.630.00.12	Groot onderhoud buurthuis Ambiona	152,980	0	152,980		152,980	0	
6.630.00.13	Media van en door jongeren Bonaire	68,283	0	68,283		68,283	0	
6.640.00.05	Zelfmanagement 60+ en MIVA	25,457	527,094	108,799		108,799	443,752	Verhoogd tot 500
6.650.00.05	Kinderopvang technische bijstand	(10,612)	0	0		0	10,612	
6.650.00.06	Versterking Kinderopvang	(28,713)	432,683	198,756		198,756	205,214	
6.650.00.07	Kinderopvang Papa Cornes	73,318	0	1,240		1,240	72,077	
6.650.00.08	Extra impuls kinderopvang Bonaire	109,980	0	0		0	109,980	
6.700.00.05	Publieke gezondheidszorg	707,451	146,334	8,390		8,390	845,395	
6.710.00.11	Preventie genotmiddelen gebruik	5,000	0	0		0	5,000	
6.710.00.12	We can Young	19,694	0	0		0	19,694	
6.710.00.13	Health Study BES	0	29,980	24,365		24,365	5,615	
6.722.00.05	Riolering en Watervoorziening	854,787	0	0		0	854,787	
6.723.00.04	Goat eradiction and control	17,980	0	0		0	17,980	
6.723.00.05	Duurzame landbouw en Plattelandsontw	54,980	53,980	108,960		108,960	0	
6.723.00.06	World Heritage nomination	34,168	16,480	0		0	50,648	
6.723.00.07	Verbranden bio-medisch en infectueus afval	6	0	0		0	6	
6.723.00.08	Feral pig control project plan	3,980	2,980	6,960		6,960	0	
6.723.00.09	Reforestation project plan	36,980	56,980	93,960		93,960	0	
6.723.00.10	Koraalrestauratie- restoring marine life	75,980	18,980	94,960		94,960	0	
6.723.00.11	Ecologisch herstel Lac & Zuidelijk kustgebied	484,973	25,980	141,639		141,639	369,314	
6.723.00.12	Erosiebestrijding en natuur herstel Bonaire	204,940	224,980	87,739		87,739	342,181	
6.725.00.06	Bijdrage Drinkwater WEB	313,600	0	0		0	313,600	
	Totaal BU in 2017- 1ste kwartaal	7,108,179	2,114,942	2,315,135	0	2,315,135	6,907,986	
	Mutaties - 1ste kwartaal		1,156,220	1,364,381	0	1,364,381	6,900,018	
	Mutaties 2de kwartaal		958,722	950,754	0	950,754	7,968	